

**JEWISH CULTURAL CENTRE
& NATIONAL LIBRARY
“KADIMAH”**

(Est. 26th December, 1911)

**9 GORDON STREET, ELSTERNWICK
7 SELWYN STREET, ELSTERNWICK**

**65TH
ANNUAL REPORT
AND
BALANCE SHEET**

FROM 1/9/1975 TO 31/8/1976

MELBOURNE, AUSTRALIA

MARCH 1977

JEWISH CULTURAL CENTRE
AND NATIONAL LIBRARY "KADIMAH"
MELBOURNE

MANAGEMENT FOR THE YEAR 1976

President: Mr. S. GOLDSTEIN

Immediate Past President: Mr. S. BURSTIN

Vice-Presidents: Mr. J. ORBACH, Mr. I. M. LEWIN

Hon. Treasurer: Mr. P. KRYSTAL

Assistant Hon. Treasurer: Mrs. H. ROSENBAUM

Hon. Secretary and Chairman of Radio Sub-Committee:
Mr. P. RINGELBLUM

Chairman of Cultural Sub-Committee: Mr. J. SHER

Chairman of Editorial Sub-Committee: Mr. M. AJZENBUD

Chairman of Library Sub-Committee: Mr. W. JABLONSKI

Mrs. H. BACHRACH   Mr. B. WIENER

Mr. H. BROWN   Mr. C. BORENSTEIN

Mrs. R. BUTT   Mr. M. TOPIOL

Mrs. L. GOTLIB   Mr. M. RABINOWICZ

Mr. S. WOLSKI   Mr. I. GLANC

Mrs. R. LEWITA   Mr. M. ZABLUD

Hon. Solicitors: Mr. J. OKNO, LL.B.; Mr. S. WOLSKI, LL.B.

Secretary:

Mrs. F. WILENSKI (till April 1976);

Mrs. L. GOTLIB-PETERS (till July 1976);

Mrs. I. WARSZAWSKI (from August 1976)

Librarian: Mr. J. KESSLER

Caretaker: S. TIGEL

MARCH 1977

65th ANNUAL REPORT

The outgoing Executive and Committee of the Jewish National Library "Kadimah" are pleased to report a number of outstanding achievements which occurred during the year under review.

OVERSEAS VISITORS

We had an almost continuous flow of overseas visitors, commencing with the renowned theatrical producer Jacob Rothbaum from Poland. During his five months' stay in Australia, he gave several lectures and recitals, and produced a very successful play — "Di Yorshim" ("The Heirs") which was presented by the David Herman Theatre. The script was adopted by the producer from Sholem Aleichem's novel, "Sender Blank". The play was performed in Melbourne ten times and also once in Sydney.

Mr. Rothbaum is also an accomplished painter, and an exhibition of his works was very successful. The "Kadimah" has acquired 11 of his paintings in the serie "Theatre Masks".

Our visiting lecturer for the year was Professor Israel Knox, who revisited Australia after thirteen years. As on the previous occasion, his six weeks' stay was an outstanding success in terms of cultural activities. In addition to the eleven lectures held at the "Kadimah", he spoke to student groups, the Y.M.H.A., the I. L. Peretz School and the N.C.J.W., and also appeared on the Yiddish programme on 3ZZ.

Professor Knox was also welcomed at, and addressed the Victorian Jewish Board of Deputies, where he was very well received.

Other overseas visitors included:-

Mr. Yitzhak Korn, the Chairman and organiser of the World Conference for Yiddish and Jewish Culture in Jerusalem, who spoke at the "Kadimah" about the proposed conference.

Mr. Chaim Lazar, the Ghetto fighter and partisan, who visited Australia to address the gathering at the Ghetto Commemoration, and also spoke at a function at the "Kadimah".

Rabbi David Hollander from the United States, an expert on Soviet Jewry by virtue of his several visits to the U.S.S.R. over the last 20 years.

The most recent visitor to our shores is the world renowned Jewish singer, originally from Russia, but more recently from

Israel and Canada, Misha Alexandrovich, whose successful opening concert at the Melbourne Town Hall took place on 28th February, 1977, with other successful concerts during March.

During the year under review a total of 65 functions were held. Due to the large number of activities involving overseas visitors, the local scene and local talent was not utilised to its full extent. However, one outstanding function should be specifically mentioned — the Open Forum, with a panel consisting of Rabbi Chaim Gutnik, Mr. Yehuda Svoray, General Secretary of the Zionist Federation; Mr. Michael Gawenda, a young outstanding journalist with "The Sun", and Dr. M. Verstandig. All addresses were thought-provoking and well received by an attentive audience. The success of this function suggests that evenings of a similar nature need to be arranged at frequent intervals and, if possible, on a regular basis.

— Our friend, Yasha Sher, Chairman of the Cultural Sub-Committee and Chairman of the David Herman Theatre, has been appointed by the Minister of Justice (Attorney General) as a Justice of Peace (J.P.).

It's a great honour to the "Kadimah" and to the Jewish community to have Mr. Yasha Sher in our midst. It is a honour to Mr. Sher to be appointed to such a high position.

Also very active during the past year were the "Hazomir" Choir, the Chess Club and the Library. As can be seen from their separate reports, each of these sections was particularly successful in its respective activities.

MELBOURNE CHRONICLE — MELBOURNE BLETTER

Special mention must be made of the MELBOURNE CHRONICLE (*Melbourne Bletter*) which commenced publication at the end of 1975 and has appeared regularly every two months. The need for such a publication in Melbourne was already evident for many years. The real question was whether the publication could be made a successful venture, both from a literary viewpoint and from a financial one. In spite of all the problems associated with the publication, we were able to publish the journal regularly and readers both in Australia and abroad have acclaimed its high literary and journalistic standards.

We must also pay special tribute to the invaluable assist-

ance afforded by Mr. Ronald Abel, Executive Director of the Victorian Jewish Board of Deputies, who assumed the editorship of the English section of the journal in an honorary capacity.

RUSSIAN IMMIGRANTS

In spite of many attempts it has not yet been possible to gather in an organised way these recent arrivals in and around the "Kadimah". Nevertheless, further attempts are being made in this area. In February, there was a large meeting of Russian migrants at the "Kadimah", in which the President, Mr. Goldstein, also took part.

Film afternoons have also been organised, and the committee has pledged its full support and offered further assistance.

One of the more important duties of the incoming committee will be to continue developing the contacts with Russian migrants.

WORLD CONFERENCE FOR YIDDISH AND JEWISH CULTURE

The World Conference for Yiddish and Jewish Culture which took place in Jerusalem, in August 1976, was one of the major events affecting Yiddish culture in recent years.

Recognising the importance of the Conference, the "Kadimah" was very active in the area of pre-conference organisation and the selection of the Melbourne delegates. The "Kadimah" was the instigator of the establishment of a wider communal committee to deal with the Conference and in which there participated the Committee for Yiddish Culture, the I. L. Peretz School, the Sholem Aleichem School, the David Herman Theatre, the Zionist Federation, the Federation of Polish Jews, the Federation of Landsmanschaften, the Katzetler, the Bund, Tzukunft and others.

In addition to the lecture by Mr. I. Korn referred to earlier, there were a large number of meetings and conferences which dealt with the preparations to the Conference.

The "Kadimah" was represented at the Conference in Jerusalem by four delegates and two deputy-delegates, Mr. Yasha Sher, the President of the David Herman Theatre was a member of the praesidium of the Conference. Mr. B. Wiener delivered a report on behalf of the Australian delegation, which consisted of fifteen delegates.

Upon their return, the delegates were welcomed home at a special evening held at the "Kadimah", where they reported in full on the Conference.

If one thing became very clear as a result of the participation in the Conference, it was that the Melbourne Jewish community is one of the most active in the world, in the areas of culture, education and communal organisation.

There is no doubt that the "Kadimah", throughout the 65 years of her existence, has contributed greatly to this state of affairs.

The "Kadimah" is maintaining regular contacts with the Bureau of our willingness to participate directly in the World Bureau for Yiddish Culture in Israel. We have advised plenum.

YIDDISH RADIO PROGRAMME

Since the modest beginnings some 18 months ago this aspect of our work has developed greatly. We recognise the importance of the opportunity afforded to us by modern communication methods. A great deal of time was accordingly devoted to the development and improvement of the radio programmes.

In August, 1975, we were able to broadcast for approximately 15 minutes every two weeks on one station only. This has since been increased to approximately half an hour every week on two stations:—

3ZZ — every Monday evening at 9.20 p.m. and repeated the following morning at the same hour; 3EA — every Friday afternoon at 3.00 p.m. and repeated on Sunday at 10.00 a.m.

The one-hour specials on particular topics, in addition to the regular programmes have become an almost monthly feature. During recent months, such specials included programmes devoted to Sholem Aleichem, to the Jewish Schools in Melbourne, a programme about Polish Towns and Villages, a report on the World Conference for Yiddish and Jewish Culture, and a programme commemorating 100 years of Yiddish Theatre.

At the present time a special programme devoted to the Warsaw Ghetto Commemoration is being prepared and will be broadcast on Friday, 14th April, and repeated the following morning.

The regular programmes on 3EA are presented in a lighter vein with the accent on entertainment. Particularly popular is the requests segment.

The programme on 3ZZ presents news about Jewish life throughout the world and locally, and also interviews with visiting personalities.

Special dates of a cultural significance are also highlighted and programmes presented accordingly.

An important part of the programmes is, of course, Yiddish music and song. To date, we have found it necessary to use records borrowed from friends, from their private collections. Anyone who has records not heard to-date, and who is prepared to lend these for one day to the radio committee, will greatly help the planning and enrichment of the programmes.

We have also endeavoured to attract various local talent to participate in the programmes. This not only enhances the programmes as such, but acts as a stimulus to the work of artists on the local scene.

We believe that the radio programmes have been extremely well received. We understand that the programmes reach a large number of homes which hitherto were not used to hearing the spoken Yiddish word or Jewish songs.

The programmes on 3EA and 3ZZ are primarily conducted by Mr. Yasha Sher and Mr. P. Ringelblum, who is the co-ordinator for 3EA.

It is our hope that, as was the case in the previous 18 months, the Australian Government will continue to support and subsidise the ethnic radio stations.

THE MELBOURNE CHRONICLE

The Jewish community has until the first publication of this journal lacked a magazine which would reflect the various activities of the community.

In mid-1975 the Kadimah took the initiative and published the Melbourne Chronicle in English and the "Melbourne Blettter" in Yiddish.

The name "Melbourne Blette" was derived from a magazine published in 1953 and 1955 by the then existing Union of Jewish Writers. The journal is now in its seventh edition. The editors are: members of the Kadimah Committee: They are: M. Aizenbud, S. Burstin, W. Jablonski, I. M. Lewin, J. Orbach and P. Ringelblum.

The first seven editions contained stories, essays, poems, memoirs, short stories, feature articles and various articles of

local and general interest. The journal also took a strong stand on several world Jewish problems, for example: The Conference in Belgium vis a vis the fate of Russian Jewry; The Conference in Jerusalem for the revival of the Yiddish language and Yiddish Culture; Entebbe; the resolution in the U.N. with regard to Zionism, and many other general and domestic Jewish problems.

Regular contributors to the journal are: A. Aizenbud, S. Burstin, I. Kahan, I. M. Lewin, and J. Orbach. Other articles have been received from: R. Abel, H. Bachrach, M. Barnes, A. Braizblast, I. Beker, R. Beker, S. Bennet, D. Burstin, J. Diner, Dr. M. Verstandig, K. Gettler, I. Giligich, W. Jablonski, L. Kaminski, Dr. Maitlis, Prof. A. Lermer, Dr. I. Knox, H. Osherivitch, P. Ringelblum, J. Solvey, J. Sher, B. Szwartstein, J. Taub, S. Topiou, A. Zbar, A. Zeleznikow, M. Zable, I. Unikowski, J. Warszawski and F. Wilenski.

The Melbourne Chronicle is edited by Mr. R. Abel and regular contributors are: M. Aizenbud, C. Duldig, I. Kahan, S. Liberman, I. M. Lewin, M. Malinek, G. Shaiak, H. Shaw, J. Solvey, J. Svoray and Prof. Waller.

The periodical has been warmly received by both the Melbourne Jewish community and overseas Jewish communities. It has been given strong support by both those who subscribe to it and those who place advertisements in its pages. We welcome new subscribers and advertisers.

REPORT OF THE "HAZOMIR" CHOIR

The Hazomir Choir has enjoyed a fruitful year's work. Some fifty members meet regularly at the Communal Hall under the leadership of our Musical Director, Adrian Bartak, and accompanist Bela Winer.

During the year the Choir performed at the Ghetto Commemoration, the Amy Monash House and at Montefiore Homes. A highlight of the year's work was the choir's participation in the Festival of All Nations, where ethnic groups displayed their native arts. The Choir also gave its Annual Concert at the Kadimah Theatre. In addition, soloists from the Choir took part in various programs, organised both by the Kadimah and other organisations and institutions.

Another aspect of the Hazomir Choir's interest in Jewish music and culture, is in its role as part subsidiser to the Ba-

such Kalushiner scholarship. This scholarship, dedicated to the memory of the late Baruch Kaalushiner, is based on a competition of songs and music. Many contestants took part in this competition, which was considered to be successful. We feel that the Kadimah, in its love for music and Jewish culture has contributed greatly to the success of this venture.

The Hazomir Choir is calling on all those who have a love of Yiddish songs and who can sing, to become members of the choir. Interested persons are invited to attend rehearsals any Tuesday evening at the Communal Hall of the Toorak Synagogue. Alternatively, they can ring either Mr. Ch. Goldberg on 527-1829, or Mr. S. Pell on 53-1481.

REPORT OF THE CHESS CLUB

The Chess Club is open twice weekly, from 2.00 — 7.00 p.m. including all public holidays. We have 37 members. Of the 12 new members who have lately joined, three are Russian immigrants. Membership fees are \$7.50 per annum or \$2.50 for students and youths. New members are invited to come and enjoy the comfortable conditions at the Kadimah.

Two tournaments were played at the Kadimah, the first with the North-Eastern Chess Club (Doncaster); the second with Heidelberg Chess Club. The Kadimah Chess Club won both matches, and we are preparing further tournaments with other clubs in 1977.

The Chess Club wishes to extend its thanks to the Kadimah Committee for permitting us the use of their premises.

M. Topiol

REPORT OF THE DAVID HERMAN THEATRE

To begin the 1976 season the David Herman Theatre had the privilege of working with one of the greatest Yiddish directors Mr. Jacob Rotbaum, from Poland.

To celebrate 100 years of Yiddish theatre and to commemorate 60 years since the passing of the great writer Sholem Aleichem, his play "The Heirs" (Sender Blank) was performed. After three months of intensive rehearsals the play was performed before very enthusiastic audiences in both Sydney and Melbourne. The play was of an extremely high calibre, this being due to the director, the new costumes and up to date decorations and props, and of course the fine per-

formances of the twenty actors and actresses, and assistants. There were nine performances and one for youth and one in Sydney.

Mr. Rotbaum held several lectures about the Yiddish theatre, and also held several recitals. It was estimated that approximately 4,000 people attended Mr. Rotbaum's performances. There is no doubt that his visit and work was a great success.

The David Herman Theatre had two representatives at the Conference for Yiddish Culture in Jerusalem. Mr. J. Sher and Mr. S. Tigel represented the Theatre group and all proposals put to the Conference by the two representatives were unanimously agreed to.

The Theatre group plans to open the 1977 season with the play "The Wooden Basin", directed by S. Tigel and Rachel Holzer in the star role. Negotiations are under way to bring the famous Habimah actor/director Mr. Israel Beker to Melbourne to work with the David Herman Theatre group during the 1977 season.

The Theatre group has been active in helping the Yiddish program on radio stations 3ZZ and 3EA.

The Theatre Committee held many seminars, welcome and farewell parties for the guest artists. The Committee consists of: I. Huberman, S. Tigel (Secretary), L. Zuker (Vice-Presidents), R. Levita (Treasurer), C. Meerkin, M. Ceprow and J. Sher (President).

THE LIBRARY

The library possesses over 400 books, amongst them the greatest literary works of the Yiddish literature, and quite a number of English books on Jewish topics, as well as journals and newspapers in Yiddish and English.

The Kadimah purchases books from various publishing houses around the world, including Roumania. During 1976 over 100 books were purchased. The number of readers during 1976 were approximately 100 and over 2000 books were borrowed by these readers. Many of the readers are not mem-shelves during 1976, many of them of great historical value.

bers of the Kadimah. During the last year several young people found the library useful as an aid to their studies.

Many old books were catalogued and placed on the book shelf. There is still some work to be done, binding the journals: "Goldene Kait", "Folk and Zion", "Unzer Tsait", "Tsukunft" and "Sovietish Heimland".

Renovations to the library premises have begun with a view to providing a comfortable and aesthetic reading hall. The library is in need of English and Hebrew books which have been published over the last 2 or 3 years.

The library is open on Tuesdays, from 7.30 to 9.30 p.m., and Sundays — from 11.00 to 1.00 o'clock. Librarian is Mr. J. Kessler; President of the Library Committee is Mr. W. Jablonski.

ACKNOWLEDGEMENTS

The Committee wishes to express its thanks and appreciation to Mr. J. Okno, LL.B., and Mr. S. Wolski, LL.B., Hon. Solicitors, for their voluntary services rendered to our institution during the last year; the "Australian Jewish News" and "Yiddishe Neies" for the space allocated for the notices and reports of the "Kadimah"; the Ladies' Auxiliary for the help in arranging the "Kadimah" functions.

"KADIMAH" FUNCTIONS IN 1976

- 1 14/3/76 Yiddish film "Eli-Eli".
- 2 14/3/76 Lecture by guest from Israel, I. Korn: "Is a World Conference for Yiddish Culture in Jerusalem necessary?" Chairman: S. Goldstein.
- 3 21/3/76 First Concert by Jacob Rothbaum, artist and director from Poland: "Jewish Humour and Satire". Chairman: S. Goldstein.
- 4 28/3/76 Yiddish film "Eli-Eli".
- 5 28/3/76 Lecture by Jacob Rothbaum: "Shloime Michoels — the Man, Jew and Artist". Chairman: Yasha Sher.
- 6 30/3/76 64th Annual General Meeting.
- 7 31/3/76 Welcome Evening for Mrs. Mina Fink. Chairman: Mr. S. Goldstein.
- 8 4/4/76 Yiddish film "Tkies-Khaf" (The Vow).
- 9 11/4/76 Jacob Rothbaum in the second concert: "Our Sholem Aleichem". Chairman: J. Orbach.
- 10 18/4/76 Second Lecture by Jacob Rothbaum: "Theatre Miracles".
- 11 26/4/76 Warsaw Ghetto Commemoration at the Melbourne Town Hall. Guest speaker: Chaim Lazar from Israel.
- 12 2/5/76 Jacob Rothbaum's third concert: "Struggle, Heroism and Uprising".
- 13 9/5/76 Gala Premiere "The Heirs", a comedy by Sholem Aleichem, directed by Jacob Rothbaum, staged by the artist from the David Herman Theatre.
- 14 12/5/76 Lecture by Chaim Lazar, Israeli guest speaker, on the topic: "Political and Cultural Life in Israel". Chairman: Mr.
- 15 16/5/76 Second performance of "The Heirs".
- 16 23/5/76 Third performance of "The Heirs".
- 17 29/5/76 Fourth performance of "The Heirs".
- 18 30/5/76 Fifth performance of "The Heirs".
- 19 6/6/76 Sixth performance of "The Heirs".
- 20 7/6/76 Festive opening of the Exhibition of paintings by Jacob Rothbaum, officially opened by Judge Trevor Rapke.
- 21 12/6/76 Seventh performance of "The Heirs".
- 22 20/6/76 Eighth performance of "The Heirs".
- 23 20/6/76 Closing of the Jacob Rothbaum Exhibition of paintings.
- 24 27/6/76 Ninth performance of "The Heirs".
- 25 4/7/76 Farewell evening for Jacob Rothbaum, world renowned Artist and Director and his 50 years with the Jewish Theatre. Greetings from Rachel Holzer. Chairman: S. Goldstein.
- 26 18/7/76 Yiddish film "Eli-Eli".

- 27 18/7/76 Symposium and discussion on World Conference for Yiddish Culture in Jerusalem. Chairman: S. Goldstein. Discussion participants: N. Gryfenberg, A. Zeleznikow, J. Sher, S. Tigel.
- 28 1/8/76 Israeli film "The House on Cheloucha Street".
- 29 1/8/76 The "Hazomir Choir" at the Montefiore Homes.
- 30 8/8/76 Israeli film "The House on Cheloucha Street".
- 31 9/8/76 Commemoration evening for the "Kadimah" members Aaron and Janka Paw.
- 31 15/8/76 Israeli film "The House on Cheloucha Street".
- 32 22/8/76 Israeli film "81st Stroke".
- 33 29/8/76 Symposium and discussion. Topics by: Rabbi Ch. Gutnik, "Religious Interpretation of Modern Life"; Yehudah Svoray — "Israel, Image and Reality"; Mr. Michael Gawenda — "A Young Outlook on the Problem of Assimilation"; Dr. M. Verstendig — "American Foreign Policy". Chairman: J. Orbach.
- 34 5/9/76 Festive reception for the guest speaker Prof. J. Knox from U.S.A., with the first lecture on "Jewish Religious Tradition and the Modern Jew". Mr. I. Kahn welcomed the guest Prof. Knox. Chairman: J. Orbach.
- 35 12/9/76 Second lecture by Prof. Knox: "The Trial of Christ and its Consequence in History". Chairman: J. Orbach.
- 36 15/9/76 Third lecture by Prof. I. Knox on Baruch Spinoza and his philosophical outlook. Chairman: Mrs. L. Gotlib.
- 37 19/9/76 Fourth lecture by Prof. Israel Knox on "Sholem Ash — the Controversial Writer". Chairman: M. Ajzenbud.
- 38 22/9/76 Fifth lecture by Prof. I. Knox: "The Quest for Happiness" (in English). Chairman: S. Wolski.
- 39 26/9/76 Israeli film "Eagles Attack at Dawn".
- 40 26/9/76 Sixth lecture by Prof. Knox: "H. Leivick — the Poet of Redemption". Chairman: J. Orbach.
- 41 29/9/76 Seventh lecture by Prof. Knox: "Judaism as a Philosophy of Life". Chairman: P. Ringelblum.
- 42 6/10/76 Eighth lecture by Prof. Knox: "Jewish Monotheism on Trial — Barcelona, 1263. (The debate between Ramban and Pablo Christiani.)
- 43 10/10/76 Ninth lecture by Prof. I. Knox on "Jewish Humour". Chairman: J. Sher.
- 44 10/10/76 Israeli film "The Eagles Attack at Dawn" and a musical documentary "Festival in Jerusalem". Lecture by Prof. I. Knox in Sydney.

- 45 13/10/76 Tenth lecture by Prof. I. Knox on "Eli Wiesel reflects on the Holocaust in Retrospect". Chairman: B. Wiener.
- 46 17/10/76 Festive Farewell Evening for Prof. Israel Knox, and the last lecture by the guest on: "Ethical and Spiritual Values in Jewish Literature". Farewell speeches by M. Ajzenbud and P. Ringelblum. Chairman of the evening: J. Orbach.
- 47 17/10/76 Competition of Yiddish and Hebrew songs and music, organised by the Baruch Kalushyner Remembrance Committee. Participants: Youth aged 17-18.
- 48 24/10/76 Last performance of "The Heirs", presented by the David Herman Theatre.
- 49 30/10/76 "The Heirs" played in Sydney.
- 50 31/10/76 Film "The Last Train" plus "Israel News".
- 51 1/11/76 Welcome back evening for the delegates to the Conference for Yiddish Culture in Jerusalem. Speakers: B. Wiener, J. Sher, I. Glanc, S. Tigel, N. Gryfenberg, A. Zeleznikow.
- 52 14/11/76 Film "The Last Train" plus "Israel News".
- 53 21/11/76 Film Premiere "Kuni Leml in Tel-Aviv", presented by "Kadimah" at the Palais Theatre.
- 54 28/11/76 Israeli film "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus shorts.
- 55 28/11/76 The "Hazomir" Choir in the Annual Concert of Songs and Music. Conductor: Adrian Bartak. Piano: Miriam Roehlin. Cello: Leon Segal. Soloists: Mrs Porter, Mrs. Modemski and Deni Kleinman.
- 56 25/11/76 "Hazomir" Choir at "The Festival of Nations".
- 57 5/12/76 (4 p.m.) Film "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 58 5/12/76 (8 p.m.) Film "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 59 15/12/76 (4 p.m.) Film "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 60 19/12/76 (4 & 8 p.m.) "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 61 26/12/76 (4 & 8 p.m.) "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 62 23/1/77 (4 & 8 p.m.) "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 63 30/1/77 (4 & 8 p.m.) "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 64 6/2/77 Film "The Jerusalem File".
- 65 13/2/77 (4 p.m.) Film "The Fiddler on the Roof".
- 66 13/2/77 (8 p.m.) Film "The Jerusalem File".
- 67 14/2/77 Lecture by Rabbi D. Hollender (U.S.A.): "The Jews and Judaism in Russia". Chairman: S. Goldstein.
- 68 20/2/77 (4 & 8 p.m.) Film "Kuni Leml in Tel-Aviv" plus Israeli shorts.
- 69 27/2/77 Concert of guest singer Misha Alexandrovich at Melbourne Town Hall in a programme of Classics, Yiddish, Hebrew and cantorial masterpieces. Accompanist: Nehama Patkin.

PERFORMANCES BY THE DAVID HERMAN THEATRE
WITH GUEST DIRECTOR JACOB ROTHBAUM (Poland)

- 9/5/76   Gala premiere of "The Heirs" by Sholem Aleichem.
- 16/5/76   Second performance of "The Heirs".
- 23/5/76   Third performance of "The Heirs".
- 29/5/76   Fourth performance of "The Heirs".
- 30/5/76   Fifth performance of "The Heirs".
- 6/6/76   Sixth performance of "The Heirs".
- 12/6/76   Seventh performance of "The Heirs".
- 20/6/76   Eight performance of "The Heirs".
- 27/6/76   Ninth performance of "The Heirs".
- 24/10/76   Tenth and last performance of "The Heirs".
- 30/10/76   "The Heirs" staged in Sydney.

JEWISH CULTURAL CENTRE AND NATIONAL LIBRARY "KADIMAH"
 BALANCE SHEET AS AT 31st AUGUST, 1976

1975	ACCUMULATED FUNDS:	
\$75,954	Balance at 1st September, 1975	\$74,086
(1,868)	Add Surplus/Deficiency for year	12,544
<u>\$74,086</u>	<u>BALANCE AT 31st AUGUST, 1976</u>	<u>\$86,630</u>
	REPRESENTED BY:	
	CURRENT ASSETS:	
\$143	C.B.A. War Memorial Building Fund	\$ 2
	INVESTMENTS:	
50	Shares in Brown Gouge Ltd. (at cost)	50
	FIXED ASSETS (at cost less depreciation):	
	Air Conditioning —	
11,269	in Theatre	\$10,001
11,738	in War Memorial Building	10,418
		<u>\$20,419</u>
	Furniture and Fittings —	
5,666	in Theatre	5,100
1,961	in Office	1,765
1,905	in Coffee Lounge	1,715
5,886	in War Memorial Building	5,298
		<u>13,878</u>
828	Library Books	1,627
268	Electric Ovens in War Mem. Building	248
14	Carpets in Theatre	10
1	Film "Mamele"	
158	Projector	134
349	Communication Equipment	297
531	Refrigeration in War Mem. Building	491
98	Exhaust Fan	91
25	Office Machines	22
377	Napery, Crockery, Cutlery, Glassware	377
		<u>37,594</u>
	Properties —	
14,522	7 Gordon Street, Elsternwick	14,522
47,272	9 Gordon Street, Elsternwick	47,273
	719 Selwyn Street, Elsternwick (War	
87,611	Memorial Building)	88,104
		<u>149,899</u>
	INTANGIBLE ASSETS:	
21,000	Goodwill Classic Theatre	<u>21,000</u>
<u>\$211,673</u>	<u>TOTAL ASSETS</u>	<u>\$208,545</u>
	Less CURRENT LIABILITIES	
38,954	C.B.A. — Current Account	27,620
12,000	C.B.A. — Loan Account	10,000
512	Trade Creditors	714
2,950	Loan Creditors	2,000
<u>54,416</u>		<u>40,334</u>
	DEFERRED LIABILITIES	
66,105	Tust Fund re War Mem. B'ding Fund	66,105
1,590	Deposits on Library Books	
15,476	Library Replacement Fund	<u>15,476</u>
<u>83,171</u>		<u>81,581</u>
<u>\$137,587</u>	<u>TOTAL LIABILITIES</u>	<u>\$121,915</u>
<u>\$74,086</u>	<u>EXCESS OF ASSETS OVER LIABILITIES</u>	<u>\$86,630</u>

JEWISH CULTURAL CENTRE AND NATIONAL LIBRARY "KADIMAH"

INCOME AND EXPENDITURE STATEMENT
FOR YEAR ENDED 31st AUGUST, 1976

1975

INCOME FOR YEAR

\$1,100	Members' Subscriptions	\$1,685	
4,379	and Donations	2,610	<hr/>
10,501	Surplus on Social Functions	27,103	4,295
11,740	Rent Received	16,660	
182	Library Fees	194	
689	Insurance Claims	—	
8	Dividend from Brown Gouge Ltd.	—	
4,960	Hall Hire	6,483	
360	Sale of Books	286	<hr/>
<hr/> \$33,919			\$55,021
Less EXPENDITURE			
\$10,600	Wages and Salaries	\$11,741	
1,220	Electricity and Gas	1,492	
2,677	Advertising and Printing	5,374	
5,864	Interest Paid	5,090	
1,582	Hall Expenses	1,213	
2,636	Insurances	3,421	
719	Telephone	539	
132	Postage and Fares	280	
1,050	Rates and Taxes	1,740	
100	Audit Fees	100	
2,828	Subsidies and Affiliation Fees	3,796	
124	Secretarial and Admin. Expenses	200	
1,104	Repairs	3,080	
248	Valuation Fees	—	
Depreciation:—			
1,700	Furniture and Fittings	\$2,588	
1	Film "Mamele"	1	
28	Projector	24	
2,916	Air-Conditioning	1,540	
6	Carpets — Theatre	4	
42	Registration	40	
22	Electric Ovens	20	
20	Library Books	62	
4	Calculator	3	
62	Communication Equipment	52	
8	Exhaust Fan	7	<hr/>
		4,341	
94	Bank Charges	70	<hr/>
<hr/> \$35,787			\$42,477
<hr/> \$(1,868)	SURPLUS/DEFICIENCY FOR YEAR		\$12,544

AUDITORS' REPORT

To Members of

The Jewish Cultural Centre and National Library "Kadimah",
7 Selwyn Street, Elsternwick, 3185.

In my opinion, the accompanying Balance Sheet and Income and Expenditure Statement are properly drawn up in accordance with the provisions of the Companies Acts 1961 and so as to give a true and fair view of the state of the Company's affairs at 31st August, 1976, and of its results for the year then ended and the accounting and other records of the Company examined by us are properly kept in accordance with the provisions of that Act.

WILLIAM NORMAN MAGGS, A.A.S.A.
Maggs, Reid & Company, Public Accountants.

Melbourne, 28th February 1977.

OBITUARY

IT IS WITH DEEP REGRET AND SORROW
THAT WE RECORD THE LOSS OF THE
FOLLOWING MEMBERS:

PHILIP BLOCK

ARON PAW

JANKA PAW

YITZCHOK RUBINSTEIN, Editor "Yiddishe
Neies"

I. BLACK

M. ZABLUD, Member of Kadimah Committee

ABRAM PAT

SAMUEL KRUM

- (8 ג.מ.) פilm "דער ירושלайמער אקט" מיט קורצע ישראל-פilmען. 13.2.77 (65)
- הרב ד. האלענדער, גאסט פון אמעריקע, האט געהאלטן א-רעלפעראט אד"ט: "יידן און יידישקייט אין רוסלאנד". פאריזצער: ש. 14.2.77 (66)
- (4 ג.מ. און 8 ג.מ.) "קוני לעמל אין תל-אביב" מיט קורצע גאלדשטיין. 20.2.77 (67)
- kanzlerat (אייצט אין קאנגדע), אין מעבורן טוויךהאל. אין רעלפרוטזאָר: דאוויטש, ראמאנסן, וואַלקס-ליידער און חזנות אין יידיש, העברעאַיש, רוסיש, איטאַלייניש און שפֿאַינש. מוזק-באגלייטונג: נחמה פאַטקין. 27.2.77 (68)

**אונטערנונגען פון דוד הערמאָן טעאטער בי דער "קדימה"
מייטן גאַסטערעזישער יעקב ראַטבוּוּם**

"די יורשים" — ערשתע פאַרשטעלונג.	9.5.76
"די יורשים" — צוויתע פאַרשטעלונג.	16.5.76
"די יורשים" — דרייטע פאַרשטעלונג.	23.5.76
"די יורשים" — פערטע פאַרשטעלונג.	29.5.76
"די יורשים" — פינפטע פאַרשטעלונג.	30.5.76
"די יורשים" — זעקסטע פאַרשטעלונג.	6.6.76
"די יורשים" — זיבעטע פאַרשטעלונג.	12.6.76
"די יורשים" — אכטע פאַרשטעלונג.	20.6.76
"די יורשים" — נינגעטע פאַרשטעלונג.	27.6.76
"די יורשים" — צענטע און ליעטטע פאַרשטעלונג.	24.10.76
"די יורשים" — געשפּילט אין סיידני.	30.10.76

- 13.10.76 (46) צענטער רעפעראט פון פראף. ע. נאקס: «אלַיּ ווֹזָעֶלְס בְּלִיק אַוִיפָּן חָרְבָּן אֵין רַעֲטַרָּאַסְפָּעָקָט — 30 יָאָר שְׁפָעַטָּר». פָּאַרְזָצָעָר: ב. ווֹנָגָעָר.
- 17.10.76 (47) פִּיעָרְלָעְכָּעָר גַּעֲזָעְגַּנוּגָס־דָּרְדָּעָס פָּאָרְפָּאָפָּ. ע. גַּעֲזָעְגַּנוּגָס־אָוָונָט פָּאָרְפָּאָפָּ. עֲזִירְיָאָלְ נָאָקס.
- 17.10.76 (48) גַּעֲזָעְגַּנוּגָס־דָּרְדָּעָס פָּוָן מַ. אַיְזָעְנָבוֹד אָוָן פַּ. רִינְגָעְלְבָלָם. אַוִיפָּ דָּעַם בָּאנְקָעָט הָאָטְ פָּרָאָפָּ. ע. נָאָקס גַּעֲהָאָלָטָן דָּעַם לְעַצְּטָן רַעֲפָרָאָט אַדְּתָן: «עַטְּיַשָּׁע אָוָן גִּיסְטִיקָעָ וּוּרְטָן אֵין דָעַר יִדְּישָׂעָר לִיטְעָרָאָטוֹר» פָּאַרְזָיִ. צָעַר פָּוָן אָוָונָט: י. אַרְבָּאָרָ.
- 17.10.76 (49) קָאנְקוֹרָס פָּוָן יִדְּישָׂע אֵון הַעֲבָרָאִישׁ לִידְעָר, אַיְנְגָעְאַרְדוֹנָט דָּעַרְךָ דָּעַם בְּרוֹךְ קָאַלְוִישְׁנָעָר אַנְדָּעָנָקְ אַקְמִיטָעָט, מִיטָּן אַנְטִילְ פָּוָן קִינְ.
- 24.10.76 (50) אַיְנְמָאַלִּיקָעָ אַיְבָּעָרְחוֹרָוָגָ פָּוָן דָעַר פָּאַרְשָׁטָעְלוֹנָג — «די יְוֹרְשִׁים».
- 31.10.76 (51) דָעַר פִּילָּם «די לְעַצְּטָעָ בָּאָן» מִיטָּן אַזְּגָאָב «יִשְׂרָאֵל נִיעָס».
- 7.11.77 (52) פִּיעָרְלָעְכָּעָר קְבָּלָתְּפָנִים פָּאָרְ דִּי דָעְלָעְגָּטָן צַו זִיעָר צְרוּרִיקָ קְוּמָעָן פָּוָן דָעַר קָאַנְפָרְעָנָץ פָּאָרְ יִדְּישָׂע אָוָן יִדְּישָׂעָר קְוּלְטוֹר אֵין יְוֹרְשִׁים. בָּאַרְיכָּתָן הָאָבָּן אַפְּגָעָגָעָן: ב. וּוּנְגָעָר. י. שָׁעָר. י. גָּלָאנָץ. ש. טִיגְעָלָן. ג. גַּרְיְעָנְבָּרָג אָוָן אָ. וּשְׁלָעְזָנִיקָאָוָה. אֵין אַרְטִיסְטִישָׂן פְּרָאָגָרָאָם: קִינְדָּעָר פָּוָן דָעַר שְׁלָוָם־עַלְיכָם שְׁוֹלָ; דִי זִינְגָעָרָנוּס גָּ. פָּאָטָקִין אָוָן מַ. פָּאַדְעָמָסָקָא; בַּיָּם קְלָאוּרָ: נָאָטָאָן סְלָאָוָא.
- 14.11.76 (53) דָעַר פִּילָּם «די לְעַצְּטָעָ בָּאָן» מִיטָּן אַזְּגָאָב «יִשְׂרָאֵל נִיעָס».
- 21.11.76 (54) פְּרָעָמִידָעָ פָּוָן יִשְׂרָאֵל־פִּילָּם «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» גַּעֲוִוָּז אֵין «פָּאַלְעִי»־טָעָטָעָר, מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל פִּילְמָעָן.
- 25.11.76 (55) אַרְוִיסְטְּרָטָ פָּוָן «הַזּוּמִיר»־כָּאָר אַוִיפָּן «פָּעָסְטִיוֹוָאָל פָּוָן פָּעָלָל» אֵין פִּיצְרָאִי שְׁטָאָטָ-דָּראָט.
- 28.11.76 (56) (ג.מ.) דָעַר פִּילָּם «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» אָוָן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 28.11.76 (57) (ג.מ.) יִעְרָלָעְכָּעָר קָאנְגָּצָרָטָ פָּוָן לִידְ אָוָן מוֹזִיקָ פָּוָן «הַזּוּמִיר» כָּאָר. דִּירִיגָּעָנָט: אַדְרָאָן בָּאַרְטָאָק. בַּיָּם קְלָאוּרָ: מְרִים דָּאָכְלָיָן. טְשֻׁלָּאָגָל. לְעָאָן סְעָגָאָל. «הַזּוּמִיר»־כָּאָר סָאַלִּיסְטָן: סִילְוִוִּיאָ פָּאַלְטָעָק, רְחָלָ פָּאַדְעָמָסָקָי אָוָן דָעָנִי קְלִינְגָמָאָן.
- 5.12.76 (58) פִּילָּם «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 12.12.76 (59) «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 19.12.76 (60) «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 26.12.76 (61) «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 30.1.77 (62) «קְוֹנִי לְעַמְל אֵין תָּלְ-אַבָּיָב» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 6.2.77 (63) פִּילָּם «דָעַר יִרְשָׁלִימָעָר אַקְטָן» מִיטָּן קְוּרְצָעָ יִשְׂרָאֵל־פִּילְמָעָן.
- 13.2.77 (64) (ג.מ.) פִּילָּם «דָעַר פִּידָּלָעָר אַוִיפָּן דָאָךְ».

- 4.7.76 פיערלעכע גזעגעונג, בי געדעקטע טישן, מיטן רעזשיסער און קינסטלער יעקב ראטבומ, פארבונדן מיט זיין 50-55 איריקער טעא-טערטעטיקיט. מיט דער באטיליליקונג פון דחל האלצער און גזעגע-גונגרעדע פון י. שער. פארזיצער: ש. גאלדשטיין.
- (26) 18.7.76 יידיישער פilm "אליאלי".
- (27) 18.7.76 סימפזיות און דיסקופיע וועגן דער קאנפערענץ פאר יידיש אין ירושלים. פארז: ש. גאלדשטיין.
- (28) 1.8.76 ישראליים "דאס הויז אויף אלט-שטאט".
- (29) 1.8.76 ארויטריט פון "הוזמיר" - כדר און די מאנטעפיארע היימען.
- (30) 8.8.76 ישראליים "דאס הויז אויף אלט-שטאט".
- (31) 9.8.76 אנדענק-אוונט פאר אהרן און יאנקע פאו ע"ה.
- (32) 15.8.76 ישראליים "דאס הויז אויף אלט-שטאט".
- (33) 22.8.76 ישראליים "דער 81-טער קלפאָפ".
- (34) 29.8.76 אפונגער פארום מיט דער באטיליליקונג פון הרב חיים גוטניך — רעליגייעז אויפנאונגן פון מאדרענעם לעבן: יהודה סבוראי — מדינת ישראל, אימאוש אדער ווירקלעכקייט; מילך גאוונדא — אַיְוֹנְגֶּעֶר בְּלִיכְיָה אֵיכְיָה דָעַם פְּרָאַבְּלָעָם אֲסִימְלָאַצְּעָה. ד"ר מ. פערשטען-דייך — אַיְן קָעֵסְלָפּ אַמְּעָדְקָאָנָעָר אַוִּיסְעָרָן-פָּאַלִּיטָּק. פארזיצער: י. ארבעאָר.
- (35) 5.9.76 פיערלעכע אויפנאמע פאר דעם קולטור-גאסט, פראָפ. עורייל נאקס. באג'יסונג פון י. קאהאן, און רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס אַד"ט: "די יידיישע רעליגייעז טראדייציעס און דער מאדרענער ייד." פארזיצער: ש. גאלדשטיין.
- (36) 12.9.76 צויניטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס אַד"ט: "דער משפט איבער ישו הנדרו". פארזיצער: י. ארבעאָר.
- (37) 15.9.76 דרייטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס אַד"ט: "ברוך שפינאָז און זיין פילאָזָאָפִישׁ שיטָה". פארזיצער: פרוי ל. גאטביב.
- (38) 19.9.76 פערטער לעקציע פון פראָפ. עורייל נאקס: "שלום אש — דער קאנטראָווערטסאלער שריבער". פארזיצער: מ. אייזענבוּד.
- (39) 22.9.76 פינטען דרייטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס אַד"ט: "דער זיג פון לעבען" (איינציגקע לעקציע געהאלטן אין ענגלאַיש). פארז: ש. ואַלְסְקִי.
- (40) 26.9.76 ישראליים "די אַדְלָעָרָס גַּרְיְּפָן אָז".
- (41) 26.9.76 זעקסטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס: "ה. ליוויך — דער דיקטער פון גאָלה". פארזיצער: י. ארבעאָר.
- (42) 29.9.76 זיבטען דרייטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס: "די גַּרְונְטַעַלְעַד-מענטן פון יידישקייט ווי אַזְוּלַטְבָּאנָעָם". פארזיצער: פ. רינגעלבּלוּם.
- (43) 6.10.76 אַכְטָעָר רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס: "דער משפט אַיבָּרָעָן יידיזן מאָנָטָעָאַיזָּם — באַרְצְעַלְאָנָּא" (דעבאָטָע צוישן רַמְבָּן און פַּאְבָּלָא קְרִיסְטִיאָנִי). פארזיצער: וו. יַאֲבָלָאנְסִיק.
- (44) 10.10.76 ישראליים "די אַדְלָעָרָס גַּרְיְּפָן אָז" מיט אַ צוֹּגָאָמִ-פִּילָּם "דער פַּעַסְטִיוֹןָל אַיְנְרוּשִׁלְמִים".
- (45) 10.10.76 ניגנטער רעפעראָט פון פראָפ. ע. נאקס: "יַיְדִּישָׂעָר הַוּמָאָר אַיְנְיוּדִישָׂעָר גּוֹרְלָה". פארזיצער: י. שער.

- (1) 14.3.76 יידיישער פילם „אליע-אללי“. (2) 14.3.76 רעפעראַט פון יישראָל-גאָסַט יצחַק קַאָרֶן אַדְ"ט: „צִי אֵין גוֹיִיטִיק
אַ וּוּלְטִיקָאנְפֿערְנַץ פָּאָרִידִישְׁעָרְ קָוְלְטָוָר אַין יְרוּשָׁלַיִם?“ אַיְנְגָעָאַרְדָּנְט
פָּוָן דָּעַם גַּעֲזָלְשָׁאַפְּטָלְעָכְן קָאַמִּיטָּעַט פָּאָרִן וּוּלְטִיקָאנְגְּרָעָס פָּוָן יְידִישְׁעָר
קוֹלְטוֹר אַין יְרוּשָׁלַיִם. פָּאַרְזִיכְעָר: ש. גָּאַלְדְּשָׁטִין.
- (3) 21.3.76 דָּעַר עַרְשְׁטָעַר וּוּרְטִיקָאנְצָעַרט פָּוָן דָּעַם בִּינְעַ-קִינְסְטָלְעָר יַעֲקֹב
רָאַטְבּוּיָּם: „יְידִישְׁעָר הַומָּאָר אָוֹן סָאַטְרִיעָה“. פָּאַרְזִיכְעָר: ש. גָּאַלְדְּשָׁטִין.
- (4) 28.3.76 יְידִישְׁעָר פִּילְם „אליע-אללי“. (5) 28.3.76 רעפעראַט פָּוָן דָּעַם גַּאָסַט-קִינְסְטָלְעָר יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָּם: „שְׁלָמָה
מִיכָּאָלָּם דָּעַר מַעְנְשָׁתְּשִׁי, יֵיד אָוֹן גַּרְוִיסְעָר קִינְסְטָלְעָר“. (6) 30.3.76 64-טָע אַלְגָּעְמִינְעַ פָּאַרְזָאַמְּלוֹנָג פָּוָן „קדימה“. פָּאַרְזִיכְעָר: ש.
גָּאַלְדְּשָׁטִין.
- (7) 31.3.76 פִּיעֻרְלָעְכָּעָר קְבָּלָת-פְּנִים פָּאָרִ פרְדוּי מִינָּא פִּינְקָ. פָּאַרְזִיכְעָר: ש.
גָּאַלְדְּשָׁטִין. (8) 4.4.76 יְידִישְׁעָר פִּילְם „תקְּיִית-כְּף“. (9) 11.4.76 צְוִיְּטָעָר וּוּרְטִיקָאנְצָעַרט פָּוָן גַּאָסַט-קִינְסְטָלְעָר יַעֲקֹב רָאַטְ
בּוּיָּם: „אָנוֹדוֹעָר שְׁלוּם-עַלְיכֶם“. פָּאַרְזִיכְעָר: י. אַרְבָּאָן.
- (10) 18.4.76 צְוִיְּטָעָר רעפעראַט פָּוָן יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָּם: „נְסִים אִין טְעַטְעָר“
פָּאַרְזִיכְעָר: י. שָׂעָר.
- (11) 26.4.76 גַּעְטָאַ-אַקָּאַדְעָמִיעַ צָוָם אַנְדָּעַנְקָ פָּוָן יַאֲרְטָאָג פָּוָן אוּפִּיךְ
שְׁתָאָנְדָּ אִין וּוּרְשָׁעוּעָר גַּעְטָאַ, פָּאַרְגָּעְקּוּמָעַן אִין טָאוֹן-הַאָלָּ. גַּאָסַט-
רְעַדְגָּנָר: חַיִּים לְאָזָר (ישראל).
- (12) 2.5.76 יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָּם דָּרִיטָעָר וּוּרְטִיקָאנְצָעַרט אַדְ"ט: „קָאָמָּפְּ
גָּבוֹרָה אִין וּוּדְעַרְשָׁטָאָנְדָּ“. (13) 9.5.76 פִּיעֻרְלָעְכָּעָר פְּרָעָמִירָעָ „די יְוּרְשָׁים“ פָּוָן שְׁלוּם-עַלְיכֶם, דָּרָאָ
מְאַזְּיִזְרָת אִין דְּעַוְשִׁיסְרָת פָּוָן יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָּם, מִיטָּן אַנְטִיל פָּוָן דִּי
אַרְטִיסְטָן פָּוָן דָּוד הַעֲרֵמָן טְעַטָּר. אִין דָּעַר הַוּפְטִירָאָל: י. שָׂעָר.
- (14) 12.5.76 רעפעראַט פָּוָן חַיִּים לְאָזָר אַדְ"ט: „פָּאַלְטִישָׁע אִין גַּעְוָל-
שָׁאַפְּטָלְעָכָּעָר גַּעְשָׁעְנִישָׁן אִין יִשְׂרָאֵל“. (15) 16.5.76 צְוִיְּטָעָר
דָּרִיטָעָר פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (16) 23.5.76 צְוִיְּטָעָר
פָּעַרְטָעָר פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (17) 29.5.76 צְוִיְּטָעָר
פָּינְפָּטָעָר פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (18) 30.5.76 צְוִיְּטָעָר
זַעַקְסָטָעָר פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (19) 6.6.76 צְוִיְּטָעָר
פִּיעֻרְלָעְכָּעָר דָּרְעַפְּעָנוֹנָג פָּוָן יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָּם בִּילְדָעָר-אוּיסָ
שְׁתָאָלָגָן דָּוָרָךְ רִיכְטָעָר טְרָעָוָר רַאְפְּקָעָ. (21) 12.6.76 צְוִיְּטָעָר
זַיְבָּעָטָעָר פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (22) 20.6.76 אַכְטָעָר
פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (23) 20.6.76 אַפְּשָׁלָסָ פָּוָן יַעֲקֹב
ニינְטָעָ פָּאַרְשָׁטָלְעָלָגָן פָּוָן „די יְוּרְשָׁים“. (24) 27.6.76

ג ע ש ט א ר ב ע נ ע :

מייט טיפַן צער און טרויער פֿאָרְצִיכּעֲנָעָן מיר דעם טויזט פַּן
די פֿאָלְגֶּנְדִּיךְעַ «קְדִימָה»-מִיטְגָּלְדָּעָר אֵין דעם באַרְיכְּטִיאָר:

פֿילִיפּ בְּלָאָק

אַהֲרֹן פָּאוּוּ

יַאנְקָעַ פָּאוּוּ

יִצְחָקַ רֹבִינְשְׁטִיּוֹן — רַעֲדָקְטָאָרַ פַּן די «יִידִישַׁ נִיעָסַּת»

י. בְּלָעָק

מ. זָכְבָּלוֹד — קָאָמִיטָּעַט-מִיטְגָּלִידַ פַּן «קְדִימָה»

אַבְרָהָם פָּאָטָּה

שְׁמוֹאֵל קְרוּם

כְּבוֹד זְיוּעָר אַנְדָעָנָק!

אין דער "קידימה". דער נישט געשריבגענער געוזען או יעדער מיטגילד
פון דער "קידימה"-ביבליאטעך דארך זיין א מיטגילד אין "קידימה", האט
אין די לעצטעה יארן אויפגעעהרט צו פאראפליכטן.

און לעצטן יאר האט א גראפע יונטלעכע אונגעהויבן צו באוכן ד
ביבליאטעך, אויסבארגנדיק ביכער וועלכע זונגען זוי גויטיק צו געויסע
שטודיעס. אויך א צאל לעקטארן פון די היגע לערד-אנשטאטלט געניסן פון
דער בביבליאטעך.

די "קידימה"-ביבליאטעך פאראמאט אויך א גראיסע צאל ביכער, נישט
קאמטאלאגירט. אין בארכיט'יאר 1976 זונגען די ביכער קאמטאלאגירט אין
איינגעשטעלט געווארן אויף פאליצעס. פיל פון זוי פון א היסטארישן ווערט.
א גראיסע ארבעת שטייט נאך פאר דער בביבליאטעך קאמיסיע, דאס אפ-
קליבן און צונזיבינדן די פינף וויכטיקע יידישע זשורנאלאן: "גאלדענע
קייט", "פאלאק און ציון", "אונזער צייט", "צוקונפט" און "סאוויטיש היימ-
לאנד".

דער רעמאנט פון דער בביבליאטעך-גבעידייע האט זיך שיין אונגעהויבן,
עם איז פאראיסגעזען איינצוארדעגען אַבקוועמען און עסטעטישן ליעינ-
זאל, ווי אויך צו קאמטאלאגירן די ענגלייש און העברדאיש בעיכער.
די בביבליאטעך גויטיקט זיך אין א געויסער צאל ענגלייש און העב-
רעיש בעיכער, וועלכע זונגען בorschט פון די לעצטעה יארן דערשינגען. די
ביבליאטעך איז און דינסטיק צוישן 7.30 און 9.30 אונט. און זונטיק
צוישן 11 פרי און 1.00 נאכמיטאג. בביבליאטעך איז פרידנד די קעסלער.
פארזיצער פון דער בביבליאטעך קאמיסיע איז פרידנד וו. יאבלאנסקי.

דאנק-אויסדרוקן

דער קאמיטעט דרייקט אוייס אַהרציךן דאנק און אנערקענונג די פרידנד:
י. אַקנָּא ל.ב. און ש. וואלסקי ל.ב.. ער-אַדוואקאנטן פון דער "קידימה", פאר
זיעיר פריזויליקער און אַבערגעגעבעגענער ארבעת בייט דערליידיקן די יורדי-
דישע עניינים פון דער אינסטיטוציע. די "יידישע נייעס" און "דושואיש נויס"
פאר אַפְגָעָבָן פְלָאַץ פאר די נאָטִיכָן און בארכטן פון דער "קידימה"; דער
פרוייז-גרופע בי דער "קידימה" פאר אַפְגָעָבָן צִיט און מי אויף איינצוארדעגען
און פארשענען אונדזערע אונטערגענונגגען.

— דער פארזיצער פון דער קולטור-קאמיסיע ביי דער "קידימה",
פרידנד יאשא שערא, איז באشتימט געווארן דורך דער רעגיינונג אלס פרידנד-
רכיבער ("דושוויי-פי").

טיוו באטיליקט איז דער ערבעט פון דער טעאטער-סעקצייע. יאשא שערד איז געווארן באשטיימט ווי אינגערד פון די עקספערטן איז דער טעאטער-סעקצייע, ווי אויך איז עקווקטיוו פון דער וועלט-קאנפערען.

אינטערעסאנט צזונגעבן, או די אלע פאדרשלאגן אונן פראייעקטען צזונג שטעלטט פון אונדווער עקווקטיוו צו דער קאנפערען, זענען איינשטיימיך אגגענומען געווארן. בכלל איז די טעטיקיט פון דוד הערמאן טעאטער דער מאנט און אריסגעהויבן געווארן בעט די בארכיטון און דיסקוסיסעס אויך דער קאנפערען.

דער טעאטער-קאלעקטיוו האט אגעהויבן גרייטן אַ באניגיטע אויפֿ פירונג פון דער "הילצנרגעד שילל", מיט רחל האלצער איז דער הוייפֿ ראל. רעשה: ש. טיגעל. די פארשטעלונג וועט עפּגען דעם טעאטער-סעוזן. 1977

עס ווערן אויך געפֿירט פארהאנדלוגען מיטן בארכיטון "הביבה" אַראַטיסט און רושיסער ישראל בעקר וועגן אויפֿירן אַ פארשטעלונג אַין סעוזן. 1977

מייטגלידער פון טעאטער נעמן אויך אַקטיוון אַנטיל ביהם צונופֿ שטעלן און אויספֿירן די יידייש דראַדיאַ-שעהן אויף דרייזעט-זעט און דרייז אַיעַז.

דער טעאטער-קאמיטעט האט איז משך פון יאָר אַפגעהאלטן אַ גאנצע רדי זיינגען און באָראַטונגען, ווי אויך דורךעפֿירט פאמיליע-אוןונטן, באַ געגענישן און גזעגענונגען מיט גאָסט-אַרטיסטן.

דער קאמיטעט באַשטייט פון די פרינד: י. האברמאן, ש. טיגעל (סְקָרְעָטָאָר), לאָה צוקער (וּוִיצְעָפָרֶזְעָטָר). רחל לעויטה (קָאָסִיר), צילע מירקין, מ. צעפראו און י. שעדר (פָּאָרוֹזִיצָר).

די "קידימה" ביבליאטעך

די "קידימה" ביבליאטעך פארמאגט איבער 4700 ביכער, די פערל פון דער יידישער ליטעראטור. אויסער דעם פארמאגט די ביבליאטעך הונַּי דערטער ענגלייש בעכער אויף יידייש טעםעס און אַ קלינע אַפטילונג פון העברעאישע ביכער. די ביבליאטעך פארמאגט אויך אַ רייכע אַפטילונג פון יידייש-ענגליש ציטונגען און ושורנאָן.

דער "קידימה"-קאמיטעט קויפֿט איז פאָר דער ביבליאטעך יידייש בעכער, וועלכע עס גיבן אָודיס פאָרלאגן איז ישוואָל, פָּאָרָאַינִיקָעָט שטאָטן, קאנאָדָע, פראנקְרִיך און לעצטנס רומעניע. איז יאָר 1976 איז איינגעקוויפֿט געווארן איבער 100 נײַע ביכער, פָּאָזְיִיעָ אַון בעלעטריסטייך און אַנדערע.

אַין די לעצטע יאָר האט זיך די צאל ליענער נישט געענדערת. די זעלבע הונדרט ליענער זענען דאס די אַפְּנַמֵּעָר פון דעם געדראָקָטן בוֹך. איבער 2000 ביכער זענען געלְיִינְט געווארן דורך דער קלינע גראָפָע אַין יאָר 1976.

כאָראָקטעריסטייש אַו פִּיל פון די ליענער זענען נישט קיון מייטגלידער

צוווי מאל אין וואך און אין אלע עפנטלעכע יומיטובים פון 2 נאכמייטאג בייזן 7 אוונטן.

דער שאך-קלוב וווערט גוט באזוכט, דורךשניטלעך — 25 שאכיסטן. מיר האבן דעם יאר אינגעאָרדנט צוּיִי געלונגונגנע טורנירן אין "עלאָ פֿינְק" זאָל פון "קדימה". דעם ערשותן מיטן שאך-קלוב פון יידישן צענטער אין דאנקאס-טער, און דעם צוּיִיטן מיט הײַדעלבערג שאך-קלוב. ביעד פֿאַרמעסטעונגנען זענגגען געוואָנגען געוואָרֶן דורך דעם "קדימה"-שאך-קלוב.

פֿאַר דעם יאָר 1977 גרייטן מיר צוּ עטעלעכע פֿאַרמעסטעונגנען מיט אנדערע שאך-קלובן.

דער שאך-קלוב געפינט זיך און דעם שיינעם און באַקוועמען לאָקאל פון דער "קדימה", וואֹר ס'הערשט אַוְאָרערמע און פֿרײַנטעלעכע אַטמְאָספֿער. מיר געמען אָן נײַע מִיטגֵּלְדָּעָר. דער אָפְּצָאַל אַיְזָה \$7.50 אָ יָאָר, פֿאַר יָוָגָנָט אָן סְטוּעָדָנָט — \$2.50.

בְּאַרְיכַּתְּ פּוֹן דּוֹד הַעֲרֵמָאָן מְעַטְּמָעָר

צַוְעָנָגָעָן דַעַם 1976 סְעָזָן, הָאָת דַעַם דּוֹד הַעֲרֵמָאָן טְעַטְּמָעָר אַיְזָה גַּלְאָדָן אַיְינָגָעָן פּוֹן דַי גַּרְעָסְטָע בִּינְעַרְעַזְוִישָׁסָאָרָן, וְאָסָס מִיר האָבָן הַיְינָט צַוְעָנָגָעָן — יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָם פּוֹן פּוֹילְן.

כִּי אָפְּצָוּמָרְקָן דַי דְּאַטְמָעָס פּוֹן הַוְּנָדָרְטָט יַאֲרִיְדִּיש טְעַטְּמָעָר אָנוֹ זַעַצְיִיקְסְּטָעָר יַאֲרְצִיְּטָט פּוֹן שְׁלוֹם-עַלְיִיכְּם. אָיוֹ באַשְׁטִימָט גַּעַוָּאָרָן אַוְיְפְּצָוּפְּרָן שְׁלוֹם-עַלְיִיכְּמָס "די יּוֹרְשִׁים" (סְעַנְדָּעָר בְּלָאָנָק"). נָאָך דָּרְרִי חֲדַשִּׁים אַיְזָה טְעַנְסְּיוּנָר אַוְבָּעָט, אָיוֹ דַעַם עַנְעָרִישָׁן, אַיְמְפּוֹלְסִיוֹן גַּאֲסְטְּרַעְזְּוִישָׁסָאָר יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָם גַּעַלְגָּגָעָן צַוְעָנָיָין דַעַם יִדְיָוָן טְעַטְּמָעָר-עוֹלָם אָין מְלָבָּרוֹן, אָנוֹ אַיְזָה סִידְגָּעָי אַגְּלָנָגָעָן קִינְסְטָלְעִירִישָׁע פְּאַרְשָׁטָעָלָגָן פּוֹן אָ גָּאָר הַוְּיכָר מְדָרְגָּה, מִיט אָ בְּרִיטָן פְּאַרְגָּעָן. דַי סְפָּצְיָעָל צּוֹגְעָגְרִיטִיעָ דְּעַקְאַרְאַצְיִיעָס אָנוֹ נְיַעַקְאַסְטִיּוּמָעָ, אָנוֹ דַעַם יַעֲקָר, דַאֲס אַוְיְסְגַּעְצִיכְנָטָן שְׁפִילְן פּוֹן יְעַזְדָּן פּוֹן דִי קָרָב צְוֹוָאנְצִיק אַנְטִילְבָּעָמָעָר, הָאָט גַּעַשְׁפָּאָן אָן אַוְיְפְּרִירָוָגָ, וְאָס אָיְזָה מִיט באַיְסְטָעָרָגָן אַוְיְגָעָנוּמָעָן גַּעַוָּאָרָן פּוֹן טְעַטְּמָעָר-עוֹלָם, אָנוֹ פּוֹן דַעַר פְּרָעָסָעָ, אָנוֹ וְאָלָט גַּעַקְאָנָט דִּינְגָּעָן וְוִי אַגְּלָנָגָעָן מְסֻטְעָר-פְּאַרְשָׁטָעָלָגָן פּאַר אַנְדָּרָעָ טְעַטְּמָעָרָן.

"די יּוֹרְשִׁים" אָיוֹ גַּעַשְׁפִּילָט גַּעַוָּאָרָן 10 מְאָל אָנוֹ מְלָבָּרוֹן (אַיְזָה טַאָגָן פְּאַרְשָׁטָעָלָגָן פָּאַר יְוָגָנְטָלָעָכָעָ) אָנוֹ אַיְינָגָעָן סִידְגָּעָן.

יעַקְבָּר רָאַטְבּוּיָם הָאָט אַיְיךְ גַּעַגְעָבָן אַגְּנָצָעָן דַי פְּאַרְטָרָאָגָן וְוּנְגָן אָנוֹ אַרְוָם טְעַטְּמָעָר, וְוִי אַיְיךְ עַטְלָעָכָעָ וְאַרְטָטְ-קָאַגְּצָעָרָטָן. דַעַר אַלְגָּעָמִינְגָּר באָוֹךְ אַוְיךְ דַי רָאַטְבּוּיָם-אַוְטָעַגְעָמוֹנָגָעָן אָיוֹ גַּעַוָּוָן קָנָפָעָ פִּיר תּוֹזָוָנָט מְעַנְטָשָׁן. אִין סְקִ-חָכָל אָיוֹ דַעַר באָוֹךְ פּוֹן יַעֲקֹב רָאַטְבּוּיָם גַּעַוָּוָן אַגְּרָוִיסְטָר קִינְסְטָלְעִירִישָׁע דַעְרָפָּאָגָן.

צַוְעָנָגָעָן דַעַר גְּרִוִיסְעָר גַּעַשְׁעָנִישָׁ פּוֹן דְּרָפָּן אַוְעַלְטָ-קָאַנְפָּעָרָעָנָץ פָּאַר יִידִיָּה שְׁעַר קָוְלְטוֹר אַיְן יְרוֹשָׁלָיִם (סְופְרָ אַוְיְגָוָסָט 1976) הָאָט אַיְיךְ אַוְנְדוּזָר טְעַאָטָר גַּעַגְעָבָן זִין בִּישְׁטִיעָר. דַעַר דּוֹד הַעֲרֵמָאָן טְעַטְּמָעָר אַיְן גַּעַוָּוָן פָּאַרְטָאָטָן מִיט צוּיִי פְּאַרְשָׁטִיעָר: שְׂטִיגָּעָל אַיְן יִ. שְׂטִיר, וְוּלְכָעָ האָבָן זִיךְ אַקְּ.

מית אגאנסן ווי אויך אבאנאמענטן. די צאל איז אבער נישט גענוג. כדי דער זשורבל וזל קאנען עקויסטרן נויטיקן מיר זיך אין א בריטער אונטער-شتיצונג אין פארם פון באשטייערונגגען און אגאנסן.

בדרכט פון "הומיר"-באר

דאס יאָר ארבעט פון כאר קען באצ'יכנט ווערן ווי א פראַדוקטיוו און דער פֿאַלְגִּירִיך יאָר. במשך דעם באַריכט-יאָר איז דער כאר אויפֿגעטרעטן אויף דער וואָרְשָׁעוּדר געטֿאַקָּאַדְמִיעַ, און געגבּן צוֹויִי קָאנְצֶרְעַטְן — פֿאָר די מאָנטעפֿיאָרָע און מאָאנְשָׁה הַיְמִינָן. אַ גַּאֲרָרְגִּיסְטָר דער פֿאַלְגִּיר איז גַּוּוּעַן דער אויפֿטְרִיט פון כאר אויפֿן "פֿאַלְקָעֵר פֿאַסְטִיוֹאָל" פון גַּזְאָנָג און מּוֹזִיק.

צום אָפְשָׁלוֹס פון סְעָזָן אַיז פֿאַרְגְּוּקְוּמָן דער יְעַרְלָעְכָּר קָאנְצֶרְעַט אַן "קְדִימָה" טְעַטְּעָר, אָונְטָעָר דער מּוֹזִיקְאַלְיִישָׁר דִּירְעַקְצִיעַ פון אַדְרִיאָן באָרְטָאָק: בַּיִם קְלָאוּוּר מְרִים רָאְבִּילִין, טְשָׁעָלָא — לְעָזָן סְעָגָל. די סְאַלִּיסְטָן פון כאר זְעָנָן בְּמִשְׁךְ פון יאָר אויפֿגעַטְרִיט אַוְיף פֿאַרְשִׁידְעָנָע יְדִישָׁע אִמְפְּרָעָה זַעַם.

דער ברוך קְאַלְשִׁינְעָר אַנְדָּעָנָקְקָאַמִּיטָּעַט, וּעְלָכָר וּוּרְטָט טִילְוּוֹיָן סּוּבָּי סִידְרִיט פון "הַזּוֹמִיר"-בָּאָר, האָט דּוֹרְכְּגַעַפִּירְט אַ זִּיעַר גַּעַלְגָּעָנָעָם קָאנְקָוָרָס פון ליד אַן מּוֹזִיק, אַיז וּוּלְכָן סְחָאָבָן זִיךְ בָּאַטְּיִילִיקְט אַסְדְּ קִינְדָּעָר אַן יְגַגְּלָעָכָע.

דער כאר ארבעט רְעַגְּוָלָעָר אָונְטָעָר דער לִיְתָוָגָ פון יְוָגָן אַן עַנְעָרְגִּישָׁן דִּירְגָּעָנָט אַדְרִיאָן באָרטָאָק אַן פֿיְאנָגָ באַגְּלִיטְוֹנָגָ פון בְּעָלָא וּוּנְעָד. דער כאר צַיְלָט אַן עֶרֶך 50 מִיטְגְּלִידָעָר. אַיז 1977 וּוּעַט וּוּרְן 30 יָאָר זִינְט דער אַנְטְּשִׁיטְיָאָנָג פון כאר. די דְּאַטְּעָ וּוּעָט וּוּרְן אָפְגַּעַצְיִיכָּנָט אוֹיף אַ פֿיְעָרְלָעָכָע אַפְּנָן.

מִיר גִּיבָּן זַיךְ אָפְנָאָרְגָּעָנָגָ, אַיז מִיר הַאָבָן פִּיל צוֹ פֿאַרְדָּאָנָקָעָן דער "קְדִימָה", וּוּמְעָן עַס אַיז טִיעַר דָּאָס יְדִישָׁע לִיד אַן יְדִישָׁע קָוְלָטוֹר. פון דער "קְדִימָה" באַקְוּמָן מִיר מַאֲטָעְרִיעְלָע אַן מַאֲרָאַלִּישָׁה הַילְּפָה אַן דָּאָס דּוּרְמָעָגָ לעַכְתָּ אַנְדוֹן צוֹ פֿירָן אַונְדוֹעָר אָרְבָּעָט דּוּרְפֿאַלְגִּירִיך.

מִיר רָוֹפָן אַלְעָ וּוּמְעָן עַס אַיז טִיעַר יְדִישָׁע מּוֹזִיק צוֹ וּוּרְן מַיְטָגְלִידָעָר פון "הַזּוֹמִיר"-בָּאָר אַן הַעֲלָפָן צִיעָן די גַּאֲלְדָעָנָע קִיטָּט פון אַונְדוֹעָר יְדִישָׁן גַּעַזְאָג אַן מּוֹזִיק-יְרוֹשָׁה.

פְּרָאָבָן קוּמָן פָּאָר יְעָדָן דִּינְסְטִיקָה, 8 אָוּוֹנָט אַין "קָאַמְּיוֹנָאָל הַאָל" בַּיִי דער טְוּרָעָק שָׁוֹל. וּוּגָן אִינְפְּאַרְמָצִיעָ דָּאָרָף מְעַן קְלִינְגָעָן: ח. גַּאֲלְדָבָעָר 1829-527 אַדְרָעָס. פֿעָלָל 1481-53.

דער שאָרְ-קלּוֹב

דער שאָרְ-קלּוֹב בַּיִי דער "קְדִימָה" צַיְלָט 37 מַיְטָגְלִידָעָר. אַיז משֶׁךְ פון באַרְיכְּטִיסְ-יאָר זְעָנָן צַוְּגָעְקָוּמָן 12 נִיעַ מַיְטָגְלִידָעָר, פון זַיִי — דָרְיִי רֹסִישָׁע אִימְיגְּרָאָנָטָן.

דער שאָרְ-קלּוֹב, וּוּמְעָן פָּאַרְזִיצָעָר אַיז פֿרִינְד טָאָפִיאָל, אַיז טָעָטִיק

פונקט ווי אין די פאראגאנגען יארן, וועט די רעהירונג וויטער שטייצן און סובסידירן די עטנישע ראדי-איסטציעס, פון וועלכע עם גענישט אויך די יידישע שפראך.

די "מעלבונגער בלעטער"

לאנגע יארן האט זיך אין אונדווער ישוב געפילט די באדערפוניש פאָר אַ ליטעראַרְשַׁ גֶּעוֹלְשָׁפְּטָלְעָכָן וְשָׂוְרָנָאֵל. אַן מִיטָּן פָּוּן יָאָר 1975, נָאָךְ אַ רְיִי בְּאַרְאַטְוָנָגָעָן אַן דִּיסְקוּסְיָעָס, הָאָט דָּעָר "קְדִימָה"-קְאַמִּיטָּעָט בְּאַשְׁלָאָסְן צָו נָעָמָעָן דַּי אַינְבִּיצְיאַטְיוֹ אַרְיסְטוּגָעָבָן אַזָּאָ וְשָׂוְרָנָאֵל אַין צְוִיִּי שְׁפְּרָאָכָן — יִדִּישׁ אַן עֲנְגָלִישׁ. אַזְוִי אֲרוּם אַיְוִי אַנְטְּשָׁטָאָגָעָן דָּעָר וְשָׂוְרָנָאֵל "מעלבונגער בלעטער" (אַן עֲנְגָלִישׁ). דָּעָר יִדִּישׁעָר נָאָמָעָן שְׁתָאָסְטָמָט פָּוּן אַן עַנְלָעָכָן וְשָׂוְרָנָאֵל, וּוּלְכָן דָּעָר מַעַלְבּוֹנָגָעָר שְׁרַיבְּעָרְפָּאָרָאֵין הָאָט אַרְיסְטוּגָעָבָן אַין 1953 אַן 1955 (2 נָמָעָרָן). דָּעָר עַרְשְׁטָעָר גּוּמָעָר טְרָאָגָט דַּי דָּאָטָע — דַּעְצָעָמָבָעָר 1975. דָּעָר זִבְּעָטָעָר גּוּמָעָר — פֿעְבּוֹרָאָר 1977.

צָו דָּעָר רְעַדְקִיצְיָעָ-קְאַלְעָגִיעָ גַּהְעָרָן: יִ. אַרְבָּאָךְ, סַ-בּוֹרְשְׁטִין, פַּ. רְיִבְּנָה, גַּעֲלָבָלוּם, יִ. מַ, לְעוּוִין אַן מַ. אַיְזָעָנָבוֹד. אַדְמִינִיסְטְּרָאַצְּיָעָ, וּוּ. יַאֲבָלָאנְסָקִי.

אַלְעָל אַוְיָן דַּעְרָמָאנָטָעָ פְּרִינְדָּן וְעַנְעָן מִיטְגָּלִידָעָר פָּוּן "קְדִימָה"-קְאַמִּיטָּעָט. אַין דַּי זִיבְּן גּוּמָעָרָן וְעַנְעָן פְּאַרְעָפְּנְטָלְעָכָט גַּעְוָאָרָן: עַסְעִין, זְכוּרָנוֹת וְעוּנָן אַוְיסְטוּרָאַלְיָעָ, דַּעְרְצִילְוָנָגָעָן, דַּעְרָמָה, פְּעַלְעִיטָאָגָעָן, אַרְטִיקְלָעָן וְעוֹגָן אַרְטִיקְקָעָן אַזְוּעָמִינָנָעָ פְּרָאָבָלָעָמָעָן, וּוּי: וְוּלְטִיקְאַנְפְּעָרָעָנָץ פָּאָר רְוִסְיָעָלִיָּה, קָאנְזָה פֻּעָרָעָנָץ פָּאָר יִדִּישׁ אַין דָּעָר וּוּלְטָן, אַזְוָרָנָאָלָה, קְוָלְטָוָגָן צָו יִדִּישׁ, קָאנְזָה צִיעָן וְעוֹגָן צִוְוָינִים אַין דַּי פְּאַרְאַינִיקָטָעָ פְּעַלְקָעָר.

אַין דַּי דַּעְרָשִׁינָגָעָן בֵּין אַיצְטָן זִיבְּן גּוּמָעָרָבָעָט יִ. קָאָהָאָן, סַ-בּוֹרְשְׁטִין, יִ. אַרְבָּאָךְ, יִ. מַ, לְעוּוִין, מַ. אַיְזָעָנָבוֹד. עַס הָאָבָן זִיךְרָאַן בְּאַטְיִילִיקָט (נִישְׁטָט רְעַגְּלוּעָר) יִ. דִינְגָרָה, דָאָרִיסָטְרוֹשִׁין, יִ. דַּאֲזְעָנְבָּרָגָ, יִ. טָאָבָ, פְּרָאָפָ, אַ. לְעַרְמָה, פַּ. רִינְגְּעָלְבָּלְוָם, אַ. זְבָאָרָ, פְּרִידָאָךְ וְוִילְעָנְטָקִי, יִ. סָאָלְוּעָיָ, אַ. זְשָׁעָלְעָזְנוּגִיָּאָוָה, סְעָרְגִּיָּיָ, דָוִבְּגִשְׁטִין, אַיזִי אַוְנִיקְאָוָסְקִי, לְאהָקָאָרָ מִינְסָקִי, מָאָרִי בָּאָרְגָּסָ, שַׁ-טָּאָפְּיָאָלָ, אַ. אַיְזָעָרָנָעָרָ, וּ. יַאֲבָלָאנְסָקִי, יַעֲקָבָ רְאָטָיָ בּוּוּמָ, יִ. גִּילְגִּיטָשׁ, דָאָנָאָלָדָ אַיְבָּלָ, דַּיְרָ מַ. פְּעַרְשְׁתָעָנְדִּיקָ, דַּיְרָ מִינְטָלִיסָ, שַׁ-בְּעָנָעָטָ, דַּיְרָ עַ. נָאָקָסָ, בָּאָרִיסָ שְׁוֹאָרְצָשְׁטִיןָ, קְוָבָאָ גַּעְטָלְעָרָ, רְחָלָ בְּעָקָרָ, מָאָרָ זִיבְּלָ, אַ. בְּרִיּוֹבָלָאָטָ, יִשְׂרָאֵלָ בְּעָקָרָ, הָ. אַשְׁעָרָאוּוּתָשָׁ, הָ. בָּאָכְרָאָ, רִיטְעָלָעָם אַין יִ. וְוַאֲרָשָׁאָוָסָקִי.

די עֲנְגָלִישׁ עֲפַטְיִילָוָגָה אַתָּט גַּהְהָלָפָן רְעַדְגִּירָן דָּאָנָאָלָד אַיְבָּלָ. אַין אַיְרָ הָאָבָן זִיךְרָאַן בְּאַטְיִילִיקָט (פָּוּן מַעַלְבּוֹרָן): גַּ. שְׁאַיְאָקָ, סַ-לְיִבְּעָרָמָאָן, אַדְעָלָאָ, יִ. סָאָלְוּעָיָ, יִ. קָאָהָאָן, רַ. אַיְבָּעָלָ, יְהָוָה סְבָרָאָיָ, קָאָרָלָ דּוּלְדָיָ, מַ. אַיְזָעָנָבוֹד, בּוֹהָ, מָאָלוּוּינָאָ מַאָלִינָעָקָ, פְּרָאָפָ, וְוַאֲהָלְעָרָ, הָעָנָרִי שָׁאָוָ, יִ. מַ, לְעוּוִין אַן גּוּרִיךְ וְוּסְטָבָרָקָ.

די אַלְגָּעָמִינָעָ צָאָל פְּאַרְעָפְּנְטָלְעָכָטָוּ זִיטָן (טָאָפְּלָ-קָאָלָוּם) בְּאַטְרָעָפָן: אַין יִדִּישׁ 201 אַן עֲנְגָלִישׁ 87. עַס הָאָבָן זִיךְרָאַן וְוַאֲרָעָפָן אַפְּגָעָרָפָן אַ צָאָל פְּרִינְדָן

גראמען יעדע צוויי וואכן אויף איין סטאציע. זינט דעמאלאט האבן מיר באַ קומען צוגעטילט קרוב צו האלבע שעה יעדע וואָך אויף צוויי סטאציעס:
— אויף דריידערט-זעט — יעדן מאגנטיק 9.20 אונט און דינסטיק
9.20 פרֵי:

— אויף דרייד-איַעִי — יעדן פרֵייטיק 3 נאַכְמִיטָאָג אָזֶן זונטיק 10 פרֵי.
צּוֹ דֻּעַם דָּאָרָף מַעַן נָאָר צּוֹגַעַבְּן דַּי סְפָּעַצְיַעַלְעַ (שְׁעהָדִיקָעַ) אַוִּידִיצְיַעַס
גַּעֲוִוִּידִמְעַט בָּאוֹנוֹנְדָּעַרְעַ טַעַמְעַס, וְאָס אַיְזָן גַּעֲוָוָרָן כְּמַעַט אַמְּאַנְטָלְעַבְּעַ פָּאָרָה
אַנְשְׁתָּאָלְטוֹנָה. אַיְזָן מַשְׂךְ פָּוֹן דַּי לְעַצְמָעַ מַאֲנָאָטָן זַעַנְעַן אַזְעַלְכְּעַ אַוִּידִיצְיַעַס
גַּעֲגַעַבְּן גַּעֲוָוָרָן אויף פָּאַלְגָּנְדִּיקָעַ טַעַמְעַס: שְׁלוּמָ-עַלְיכְּם — צּוֹ זַיְן 60°-טַעַר
יַאֲרָצִיתְיַה: «אַיְבָּעַד פּוֹלִישָׁ שְׁוֹלָן אַיְן מַעְלָבָרָן»; בָּאוֹרִיכְט
פָּוֹן דָּעַר וּוּלְטָ-קָאנְפָּעַרְעַנְצָן פָּאָרָ יִדְיָשָׁרְעָרְקָוְלְטָרְ; 100 יָאָר יִדְיָשָׁ
טַעַטָּעָר.

עַס וּוּרְטָ אִיצְטָ גַּעֲגָרִיטָ אַ פָּרָאָגְרָאָם גַּעֲוִוִּידִמְעַט דֻּעַם גַּעַטְאִיְאָרְטָאָגָ
וּוּסָס וּוּעַטָּ גַּעֲגַעַבְּן וּוּרְטָ פָּרִיְּטִיק דֻּעַם 14°-טַנְּ אָפְרִילְ (כְּזָ' נִיסְן) אַיְזָן צּוֹ
מַאְרָגָנָס אַן דָּעַרְ פָּרִיְּ.

דיַ רְעַגְוּלְעַרְעַ פָּרָאָגְרָאָם אַיְזָן דִּרְיִידִ-איַעִי זַעַנְעַן אַיְנְגַעַשְׁטָעַלְטָ גַּעֲוָוָרָן
אַיְזָן אַ לִיכְטָעָרָן וּשְׁאָנָּרָ, מִיטָּ אַמְּעַרְ פָּאַרוֹוְיִילְעַדְרִישָׁן אַיְנְהָלָטָן. אַ גָּאָר וּוּרְאָרָעָ
מַעַן אַפְּרוֹףְ קְרִיגְטָ דָעַר אַזְוִי גַּעַרְפָּעַנְעַדְרָ «קָאנְצָעַרְטָ פָּוֹן גּוֹטָעָ וּוּוֹנְטָשָׁן».
דוֹרְיִידִ-זְעַטְ-זָעַטְ גַּיְתָ אַיְבָּעָרְ גַּעַוְיִינְלָעְדָּרְ נִיְיעָסָ פָּוֹן יִדְיָשָׁן לְעַבָּן אַיְזָן דָעַרְ
וּוּלְטָ, וּוּ אַיְיךְ אַיְנְטָעְרוֹוְיָוָן מִיטָּ פָּעַרְזָעְנְלָעְכְּקִיטָן וּוּלְכָעָ בָּאוֹכוֹן מַעְלָבוֹרָן.
עַס וּוּרְטָ אַפְּגָעָמְעַרְקָטָ סְפָּעַצְיַעַלְעַ דָּاطָעָסָ פָּוֹן יִדְיָשָׁעְ שְׁרִיבְעָרָ אַוְן דִּיכְטָעָרָ.
אַזְוִי, לְמַשְׁלָחָן, זַעַנְעַן גַּעֲוָוָן פָּרָאָגְרָאָם גַּעֲוִוִּידִמְעַטָּ מַלְךְ דָּאוּוֹתָשָׁ, מַרְדָּכָיְיָ גַּעַדְ
בִּירְטִיקָ, מַעְנָדָלָמָן, אַבְרָהָםְ רִיזְוָןְ, פְּנַחַסְ גָּאָלְהָאָרָ, יְהָוָשָׁ רָאָפָּאָרָטָ, יְצָחָקָ
קָאָהָאָןְ, צּוֹם דָּעַרְשִׁינְגָּעָןְ פָּוֹן זַיְןְ בָּוֹרָ.

אַ וּוּכְטִיקָעָרְ בָּאַשְׁטָאָנְדָ-טַיְלָ פָּוֹן דַּיְ פָּרָאָגְרָאָם אַיְזָן יִדְיָשָׁעְ מַזְוִיקָ אָזֶן
נְגִינהָ. בֵּין הַיִּנְטָ אַבָּןְ מִירְ זַיְךְ אַבְּנוֹצָטָ מִיטָּ פְּלִיטָעָסָ אַוִּיסְגָּבָעָרְגָּטָ פָּוֹן
פְּרִינְדָ, אַבָּעָרָ דַּיְ פְּרִיוֹאָטָעָ קָלְעָקָצִיעָסָ זַעַנְעַן זַיְעָרָ אַגְּרָעָנְעָצָטָ. פְּרִינְדָ
וּוּלְכָעָ אַבָּןְ פְּלִיטָעָסָ אַזְנָעָןְ קָעָנָעָן זַיְ אַוִּיסְבָּאָרָגָןְ אַיְזָןְ אַטָּאָגָןְ
בִּיהְיָלִפִּיקְ זַיְןְ אָזֶןְ דֻּעַםְ וּוּיְטָעָרְדִּיקָןְ פִּירָןְ דַּיְ פָּרָאָגְרָאָמָןְ.

מִירְ אַבָּןְ צּוֹגַעַזְוִיגָןְ פָּאַרְשִׁידָעָנְעַ אַרְטִיקָעָ קִינְסְטָלְעָרָסָ — זַיְגָגָרָסָ אָזֶןְ
רַעֲצִיטָאָטָרָןְ — אַנְטָיְלָ צּוֹ נְעַמְעַןְ אַיְןְ דַּיְ פָּרָאָגְרָאָמָןְ. דָּאָסָ אַרְיִיכְבָּרָטָ דַּיְ
אַוִּידִיצְיַעַסָּ אָזֶןְ גַּלְיִיכְצִיְּטִיקָ גַּיְתָ עַסְ אַסְטִימָולָ צּוֹ זַיְןְ טַעַטִּיקָ אַיְזָןְ דָעַרְ
מַאְנָטָשָׁ גַּעַבְּטָןְ.

בְּכָלְ אַיְזָןְ דָעַרְ אַגְּטָעָרָעָסָ אַזְנָעָרְפָּוֹןְ אַפְּרוֹףְ פָּוֹןְ עַולְמָ אַגְּרִיסְעָרְ אָזֶןְ דָעַרְמוֹטָנְ
דִּיקָעָרָ. מִירְ דָעַרְגָּרִיכְןְ דָוְרָךְ דֻעַםְ רָאָדִיאְ אַיְןְ פִּילְ יִדְיָשָׁעְ הַיְמָעָןְ, וּוּלְכָעָ
זַעַנְעַןְ פְּרִיעָרְ גַּעֲוָעָןְ אַיְןְ גַּאֲנָצְןְ אַפְּגָעָפְרָעָמְדָטְ פָּוֹןְ יִדְיָשָׁןְ וּוּאָרָטְ אַיְןְ לִידְ
דָעַרְגָּרִיכְןְ מִיטָּ דַיְ יִדְיָשָׁעְ נִיְיעָסָ אָזֶןְ קָוְלָטוֹרְ-לִיטָעָרְגָּרְיָשָׁעְ פָּרָאָגְרָאָמָןְ צּוֹ
מַעְנָטָשָׁ פָּאָרְ וּוּלְכָעָ דָּאָסָ אַיְזָןְ דָעַרְ אַיְנְצִיקָעָרְ קָאָנְטָאָקָטְ מִיטָּ דַיְ דָאָזָקָ
גַּעַבְּיטָןְ.

מִיטָּ דַיְ רָאָדִיאְ-פָּרָאָגְרָאָמָןְ פִּירָןְ אַזְשָׁאָ שָׁעָרְ אַזְנִינְעָ רִינְגְּעַלְבָּלְוָםְ,
וּוּלְכָעָרְ אַיְזָןְ אַיְיךְ קָאָרְדִּינְגָּטָאָרְ פָּוֹןְ דִּרְיִידִ-איַעִיְּ. עַסְ אַיְזָןְ צּוֹ הַאֲפָןְ, אַזְ

קאמיטעט אנגאזריט זיך אין אקטיווער ארבעט כדיביהילפיק צו זיין ביימ
אָרגאניזִירַן דֵי מְעַלְבּוֹרְגֶּנֶרֶר עֲפַרְעֻזְנָטָאנֶץ צו דער קאנפערענען. די "קדימה"
אייז געווען די אַינְיכִיאַטָּארִין אוון געגעבען דעם לאָקָאַל פָּאָר דעם אויסגעברִיִּ
טערטן געועלשאָפְּטָלָעָן קאמיטעט. אוון וועלכּען עס האָבָן זיך באַטְיַילְקָט. דער
קאמיטעט פָּאָר יִדְישֵׁעֶר קָוְלְטוֹר (אגעשלאָסָן איין יִשְׂרָאֵלִיקָן). די יִדְישֵׁעֶר
שולן אַבְּ פָּוּן. ל. פָּרָץ אוון שְׁלוּם עַלְיכֶם. דער דוד הערמאָן טעאטער, די
צְיוּנוֹסִיטִישׁ עַפְּדָעָרָאַצִּיעַ, דער פָּאָרְבָּאָנדָן פָּוּן פּוֹלִישׁ יִדְן, די פָּעַדְעָרָאַצִּיעַ
פָּוּן לאַנדְסְמָאנְשָׁאָפְּטָן. דער קָאָצְעָטָלָעָד פָּאָרְבָּאָנדָה "בּוֹנְדָן" אוון "צּוֹקוֹנְפָּטָן" אַז
אנדעָר אַרגְּגָאַזְּצִיעַס.

די "קדימה" אייז געווען פָּאָרְטָראָטָן אויף דער קאנפערענען מיט פִּיר
דעלעגאָטָן אוון צוּווִיָּיָה פָּאָרְטָרְטָעָטָרָם. פרײַנְדִּיָּאָשָׁא שְׁעָר, דער פָּאָרְזִיכָּעֶר פָּוּן
דוד הערמאָן טעאטער, אייז געווען אַמִּיגְלִידִיָּאָן פָּרְעָזִידִים פָּוּן דער קָאנְגָּ
פָּעָרְעָנָץ, אוון פרײַנְדִּיָּאָן וַיְגַעַרְתָּהּ האָבָן אַפְּגָעָעָבָן דעם באַרְיכָּט אַז נַאֲמָעָן
פָּוּן דער אויסטראָלִישָׁעָד דעלעגאַצִּיעַ, וַיְעַלְכָּבָּאָז באַשְׁטָאָנָעָן פָּוּן 15 פָּעָרָאָן.

נאָכָן צוּרִיקְקָומָעָן פָּוּן די דעלעגאָטָן אויז פָּאָרְגָּעְקָומָעָן אַקלְבָּתְּ-פָּנִים אויף
וַיְעַלְכָּר די דעלעגאָטָן האָבָן אַפְּגָעָעָבָן אַבְּאָרְיכָּט וַיְעַגְּנָן דער פִּילְוִיְשִׁיקָּעָר
אַרְבעָטָן פָּוּן דער קאנפערענען אוון אַירָעָ קָאָמִיסִיעָס.

פָּוּן די באַרְיכָּטָן אויז קָלָאָרְדָּר גַּעֲוָאָרָן דער מהות פָּוּן דער קאנפערענען
אוון די וַיְיַגְּעַנְדִּיקָּעָ אַיְנְפָּלוֹסָן וְוָסָס די רַעַלְזִיכְּזִיעָ פָּוּן די אַגְּנָעְמָעָנָעָ
בָּאַשְׁלוֹסָן קָעָן האָבָן, בְּפֶרֶט פָּאָרְדִּי קָלְעָנָעָרָעָ יְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים
עַס אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים
— אוון פָּאָרְגָּלִילִיכָּן וַיְעַלְכָּבָּאָז מַעַן קָעָן מַאֲכָן אויף דעם סְמָך — אַזְּנִיְשָׁוּבִים
בָּוֹרְנוֹרָעָרָיָה יְשָׁוּבִים אַיְנָעָרָ פָּוּן די אַקְטָוּסָטָעָ צְוּוֹשָׁן די קָלִינְעָ יְשָׁוּבִים
אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים
שְׁעָרָ טַעַטְיקִיטָּה.

אַז שְׁוֹם סְפָּקָה, האָט די "קדימה", אַז מַשְׁדָּחָ פָּוּן אַירָעָ 65 יָאָרָ עַקְוִיסְטָעָנָעָ
בִּיגְגָּטָרָאָגָּן אַגְּרוֹסָן חָלָק צו דעם דָּאָזִיקָּן מַצְבָּה.

מִיר האָלָטָן אַז אַסְדָּרְדִּיקָּן קָאנְטָאָקָט מִיטָּן וְוָלְטַ-בִּירוֹרָאָ פָּאָרְ יִדְישֵׁעֶר
קָוְלְטוֹרָאָין יִשְׂרָאֵל, וְוָסָס אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים
מִיר האָבָן אַגְּגָעְמָאָלָדָן אַונְדוּעָרָ הסָכָם צו זַיִן דִּירָעָקָט באַטְיַילְקָט אַז דעם
פָּלָעָנָום.

יִדְישַׁ-פְּרָאָגָרָטָמָעָן אַזְּנִיְשָׁוּבִים

זַיְנַט דעם קָלִינְעָמָעָן אַנְהָוִיב מִיט וַיְעַלְכָּבָּ 18 מַאֲגָאָטָן צְרוּרִיקָה, אַזְּנִיְשָׁוּבִים
דָּאָזִיקָּן דָּאָזִיקָּן פָּוּן אַונְדוּעָרָ טַעַטְיקִיט שְׁטָאָרָק פָּאָנְדָּרְגָּעְוָאָקָסָן וְזַיִן.
מִיר שאָצָן אָפְּ די וַיְכִתְקָעָ באַדִּיטָוָגָה אַזְּנִיְשָׁוּבִים אַזְּנִיְשָׁוּבִים
די מַאְדָּרָנָעָ קָאָמְנוֹיְקָאַצִּיעַ-מַעְגָּלְעָקִיָּתָן גִּיבָּן. פִּילְ צִיִּיט אַזְּנִיְשָׁוּבִים וְוָעָרָת
אַוְוָעָקָעָעָבָן אויף צו אַנְטוּיְקָהָלָעָן. פָּאָרְבָּעָסָעָרָן אַזְּנִיְשָׁוּבִים דָּעָם דָּאָזִיקָּן
גַּעֲבִיטָן.

אַז אַוְיְגָוָסָט 1975 האָבָן מִיר אַגְּגָעְוִיבָן מִיט אַזְּנִיְשָׁוּבִים פְּרָאָרָ

אַרְדִּיס פָּוֹן דֵי בָּאוֹנְדָעֶרֶע בָּאֲרִיכְטָן הָאַט יַעֲדָע פָּוֹן דֵי אַפְטִילָן אִינְטָעַנְסִיוֹ
גַּעֲרָבֶעֶת אָוֹן הָאַט אַפְצָזִיכְיָעֶנְעָן גַּעֲוִיסָע דָעַרְפָּאַלְגָּן.

סְפָעַצְיָעַל אִיז אַבָּעֶר כְּדָאי זִיךְ אַפְצָשְׁטָעַלְן אַוִּיף דָעַם זְשָׂוְרָנָאַל

“מַעֲלָבָרְגָּנָעַר בְּלָעַטָּעַר”

וּוְעַלְכָּעַר הָאַט אַגְּגָהוּבוּן דָעַרְשִׁינְגָּן סֻוֹף 1975 אָוֹן דָעַרְשִׁינְגָּט זִיבְטָן דָאַן רַעֲגָר
לָעַר יַעֲדָע צְוַיִּי חֲדַשִּׁים. דֵי נִוִּיטִיקִיט פָּוֹן אָזָא וּשְׂוְרָנָאַל פָּאָר יִדְיִיש מַעְלָבָוּרָן
אִיז שְׂרוֹן זִיבְטָן יָאָרָן בְּלִי יַעֲדָן סְפָק. דֵי פְּרָאָגָע אִיז גַּעֲוָעָן צַיְּמָר וּוּלְעָלָן קַעְבָּעָן
עַס דָעַרְגְּרִיכְן הָן אִין לִיטְעָרָאַרְשִׁין זָוָן, הָן צּוֹלִיבָן דֵי גַּרוֹסִעָן פִּינְגְּנִסְיְּעָלָע
קָאָסְטָן מִיטָּן וּוּלְכָעָן אָזָא פְּרָאִיעָקְטָן אִיז פָּאָרְבָּונְדָן. טְרָאָץ דֵי אַלְעָזְוּרְקִיְּטָן
אִיז אָנוֹדוֹן דָאַך גַּעֲלוֹנָגָעָן אַרְוִיסְצָוְגָּעָן דָעַם וּשְׂוְרָנָאַל דָעַגְולָעָר.
לוּוִיט דָעַר אַפְשָׁאַזְוָגָעָן פָּוֹן לִיְעַנְגָּרָסָיִי אִין אַוִּיסְטָרָאַלְיָע, טִי אִין אַוִּיסָּסָה
לְאָבָד, שְׂטִיטָת דָעַר זְשָׂוְרָנָאַל “מַעֲלָבָרְגָּנָעַר בְּלָעַטָּעַר” אַוִּיף אַהוִיכָן לִיטְעָרָאַרְשִׁין
זְשָׂוְרָנָאַלְיָסְטִישָׁן נִיוֹאָ.

עַס דָאָרָף דָא מִיט לְזִיב דָעַרְמָאָנָט וּוּרְעָן דֵי מִיטְאָרְבָּעָט פָּוֹן דָעַם עַקְזָעָקָר
טוּווּדִידְרָעְקָטָאָר פָּוֹן וּוּקְטָאָרִירָעָר “בָּאָרָד אָפְ דָעַפִּוּתִיסָּס”. מָר. רַאנְגָּאלְד אַבְעָלָן
וּוְעַלְכָּעַר הָאַטָּן פְּרִיאְוּוּלִיק גַּעֲנוּמָעָן אַוִּיף זִיךְ דָאַס רַעְדָאָגְרִין דָעַם עַנְגָּלִישָׁן טִילָּי
פָּוֹן וּשְׂוְרָנָאַל אָוֹן הָאַט אָסְקָעְלִיסְטָעָט אַוִּיף דָעַם גַּעֲבִיטָן. עַס אִיז צַו הַאָפָּן
אַז אַוִּיךְ דָעַר טִילָּי וּוּטָם זִיךְ וּוּיְטָעָר אַנְטוּוּיקְלָעָן.

נִיעַ אִימִיגְרָאָנְטָן פָּוֹן סָאָוּוּעַטִּידְוָסְלָאָנד

טְרָאָץ גַּעֲוִיסָע בָּאֲמִיאָוְנָגָעָן, אִיז דָעַם קָאָמִיטָעָט נִישְׁתָּגְלָוְגָעָן צַו אַרְיָה
גָּאָנְיִירָן דֵי דָאָזְקָעָגְרָוָן אִין אָוֹרָם דָעַר “קְדִימָה”. נִישְׁתָּגְלָוְגָעָן צַו אַרְיָה דָאַס
אָרָט אָוֹן נִישְׁתָּגְלָוְגָעָן אִיז דֵי צִיְּטָן צַו אַנְאָלִיְּיִרְאָן דֵי סִבּוֹתָה.

דָאַך וּוּרְעָן גַּעֲמָאָכָט וּוּיְטָעַדְדִּיקָע אִיז פְּרָוּוֹן אִין דָעַר דָאָזְקָעָר רִיכְטָוָגָן. אִין
פָּעַבְרָאָר הַיְּיִידָּאָר אִיז פְּאַרְגָּעָקְמָוָן אִין “קְדִימָה” אַגְּרָעָסְעָרָעָר צְחָאָמָעָנְטָרָעָר
פָּוֹן רָוְסִישָׁע אִימִיגְרָאָנְטָן אַוִּיף וּוּלְכָעָן עַס אִיז אַרְוִיסְגָּעָטְרָעָט אַוְנְדָּזָעָר פָּרָעוֹזִי
דָעַנְטָפְּרִינְד ש. גָּאָלְדָשִׁיְּקָן.

מִיר הָאָבָן אַרְגָּאָנִיּוֹרֶט פָּאָר דֵי אִימִיגְרָאָנְטָן אַז פִּילְסְ-בָּאָכְמִיטָּאָג אָוֹן פָּאָר
זִיכְעָרָט זִיךְ אִין יַעֲדָע מִיתְהָלֵף בֵּין אַרְגָּאָנִיּוֹרֶט אָוֹן אַוִּיטָּאָנָמָע גְּרוּפָע.
עַס וּוּטָם וַיְיִן אִינְגָּעָן פָּוֹן דֵי אַיְגָאָבָן פָּוֹן נִיְּיעָם קָאָמִיטָעָט אַנְצָהָאָלָטָן דָעַם
קָאָנְטָאָקָט מִיט דֵי דָאָזְקָעָגְרָוָן.

די וּוּלְטִיקָּאָנְפָּעָרָעָנִי פָּאָר יִדְיִישָׁעָן אַוִּיסְטָרָקָוְלָטָוָר

וּוְעַלְכָּעָן אִיז פְּאַרְגָּעָקְמָוָן אִין יְרוּשָׁלָיִם סֻוֹף אַוְיָגוֹסָט 1976, אִיז גַּעֲוָעָן אִינְגָּעָן
פָּוֹן דֵי וּוּכְטִיקְסָטָע גַּעֲשָׁעָנִישָׁן אִין דָעַר יִדְיִישָׁעָן קָוְלָטוֹרְ-זְוּעָלָט אִין דָעַר
לְעַצְמָעָר צִיְּטָן.

אַפְשָׁאָנְדִּיק דֵי וּוּכְטִיקִיּוֹט פָּוֹן דָעַר קָאָנְפָּעָרָעָנִי, הָאַט דָעַר “קְדִימָה”

ווײ אינע פון די וויכטיקסטע מיטלען אין קאמפ קעגן אסימילאציע, ווי אויך אלס גרויסן אוצר פון אונדזער נאציאנאלער קולטור-ירשה.
פרײַינד נאקס האט באָזוכט אָויסטראליע אלס אָסְטַּלְעַקְטָּאָר מיט 13 יאָר צוֹריַק אָזֶן פֿוֹנְקַט ווי דָּעַמְּאָלֶט האט ער אויך אִין דָּעַר לעַצְּטַעַר סְעַרְעַי לְעַקְיַי צְיַעַס אַינְסְפִּירְרֶת זַיְנַע צְהַעַרְעֵר צַוְּפָאָרְטְּפָּן זֶיךְ אִין מָהָת פָּוּן יִדִּישְׂקִיטִיָּה אִין די נַאֲצִיאָנָּאָל-גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּטָלְעָכָּעָ פְּרָאָבְּלָעָמָּעָן פָּוּן אַונְדְּזָעָר אָרוּם.

צְוַיְשַׁן אַנְדְּעָרָע אָוִיסְלָעְנְדִּישָׁע גַּעַסְט דָּאָרָף מַעַן דָּעַרְמָאָנָעָן:

— יְצָחָק קָאָרָה, דָּעַם פְּאָרְזִיכְעָר אָזֶן אַרְגָּאַנְיוֹזְאָטָאָר פָּוּן דָּעַר וּלְעַלְתִּי קָאנְפְּרָעָנָע פָּאָר יִדִּיש אָזֶן יִדִּישְׂעַר קָוְלָטוֹר, וּוּלְכָבָר האט רַעַפְּרָאָט אִין «קְדִימָה» אוּפְּפָּעָר טַעַמְעָע;

— חַיִּים לְאֹזָאָר, דָּעַם גַּעַוּזְעַנְגָּעָם וּוּלְנָעָר גַּעַטְאָקְעַמְפָּעָר אָזֶן פְּאָרְטִיָּה אָזֶן, וּוּלְכָבָר אִין אַרְוִיְגַּעַטְרָעָט אִוְּרָפְּעָר אִין «קְדִימָה»;

— הַרְבָּ דָּוד הַאָלָעָנָדָעָר פָּוּן אַמְּרִיקָע, וּוּלְכָבָר אִיז גַּעַוּזָן דָּעַר עַרְשָׁטָעָר יְהִיד פָּוּן דָּעַר מַעְרָבְּ-וּלְעַלְמָט צַוְּבָאָוֹן דִּי יִדִּישְׂעַר יְשָׁוֹבָם אִין רַאֲטַנְ-פָּאָרָבָאנָד אִין 1956 — אָזֶן זַיְנַט דַּעַמְּאָלָט אִין ער שְׁוִין דָּאָרָט גַּעַוּזָן זַיְנַט מָל — האט זֶיךְ אִין אַ רַעַפְּרָאָט גַּעַטְיִילָט מִיט זַיְנַע אַיְנְדוֹרָקָן וּוּגָן «יִדְיָן אָזֶן יִדִּישְׂקִיטִי אִין רַוְסְלָאָנד».

— דָּעַר לעַצְּטַעַר אִין דָּעַם בָּאַרְיכְּטִיָּאָר גַּאֲרָאָגְלִיגְטָעָר גַּאֲסָט אִין דָּעַר וּלְעַלְתִּ-בָּאָרִימְטָעָר סָאוּעַטִּישָׁ-יִדִּישְׂעַר זַיְגָעָר מִישָׁא אַלְעַקְסָאַנְדְּרוֹוִיטָשׁ. זַיְן עַרְשָׁטָעָר קָאנְצְעָרָט אִין מַלְבּוֹנָגָעָר טַאוֹן-הַאָלָהָט צּוֹגָעָזָוִיגָן אַ גְּרוּזָן עַולְמָפָּאָרָדָרָס אִין לִיבָּהָאָבָּעָרָס פָּוּן יִדִּישְׂן לִיד אָזֶן אִין אַנְגָּזָג אַוְּרָפְּדָאָלִיקָע דָּעַרְפָּאָלְגָּרִיכָּע אַרְוִיְסְטָרִיטָן.

— דִּי אַלְגָּעָמִינָע צָאָל אָוּנְטָרְגָּעָמָנוֹגָעָן אִינְעָם בָּאַרְיכְּטִיָּאָר אִיז גַּעַוּזָן 65. היהות די צָאָל אָוּנְטָרְגָּעָמָנוֹגָעָן מִיט אָוִיסְלָעְנְדִּישָׁע גַּעַסְט אִיז דָּאָס יְאָר גַּעַוּזָן אַגָּר גְּרוּסָע, אִיז בָּמְילָא גַּעַבְּלִיבָן וּוּוִינִיק צִיְּתִיָּס פָּאָר אָוּנְטָרְגָּעָמָנוֹגָעָן מִיט אַונְדְּזָעָר לְאַקְאָלָעָ כְּבוֹחוֹת. אִינְעָן פָּוּן די דָּאָרָף דָּאָךְ דָּעַרְמָאָנָט וּוּרְעָן — סִיְּ צָוְלִיבָן אַיְנְהָאָלָט, סִיְּ צָוְלִיבָן דִּי אַגְּנִיטְיְלָנְגָעָמָעָס: דָּאָס אִיז גַּעַוּזָן דָּעַר אָפְּעָז נְעַד פָּאָרָום אַוְּרָפְּדָאָלָט וּוּלְכָנָן דָּעַר הַשְּׁבָּעָרָדָרָבָן רַעַלְגִּיעּוֹז אַרְיְפָאָסְגָּוָגָעָן אִין מַאְדָעָרָנוּם לְעַבְּנָן: דָּעַר גַּעַנְעָרָלְ-סְעַרְעַטָּאָר פָּוּן דָּעַר צִיּוֹנִיסְטִישָׁע אִין אַוְּסָטָרְאָלִיעָ פָּדָעְדָּעְאָצִיעָ אִין אַוְּסָטְרָאָלִיעָ פְּרַײַינְד יְהָוָה סְבָרוֹא האט גַּעַרְעָדָט אַדְ"ט: «מִדְּיָוִנָּתִיְּשָׁרָאָל — אִימָאָזָן וּוּרְקָלְעָכְקִיטִי:» דָּעַר יִנְגָּעָר זְוּרְגָּאָלִיסָט מָשָׁה גַּעַוּנְדָא — «אָ זַיְגָעָר בְּלַיְקָ אַוְּרָפְּדָאָלִיצִיעָ:» דָּרְמָ. פָּעַרְשָׁטָעָנְדִיָּק — אַוְּרָפְּדָאָלְגָּרִיכָּע טַעַמְעָן אִין קָעָסָל פָּוּן דָּעַר אַמְּעַרְיָקָאנָעָר אַוְּיִסְעָרְ-פְּאָלִיטִיקִי:»

דָּעַר אַפְּעַנְעָר פָּאָרָום האט אַרְוִיְסְגָּעָרוֹפָן אַ גְּרוּזָן אַינְטָרָדָעָס בַּיִּם עַולְמָ. אַוּלָכָע אָוּגָּטָן פָּוּן פָּאָרְשִׁידְאָנְרָטִיקָעָר טַעַמְאָטִיק דָּאָרָפָן פָּאָרְקָומָעָן וּוּאָסָאָבָּעָר.

בַּיִּים דָּעַר «קְדִימָה» זַעַנְעָן, ווי אִין די פְּרַײַעְדָּדִיקָע אַרְן, גַּעַוּזָן טַעַמְקָעָטָעָק. דָּעַר «הַזּוּמָרָ-כָּאָר, די שָׁאָרְ-סְעַקְצִיעָן אִין די בִּיבְּלָאָטָעָק. ווי עַס דְּרִינְגְּטָעָק.

באריכט פארן 56-טן טעטיקייטס-יאר

דער עקוועקוטיוו אוון קאמעטטע פון יידישן קולטור-צענטער און נאציאר-נאלע ביבליואטיך "קדימה" קומען צו דער היינטיקער יערלעכער בארכיטס-פאיזזאלונג מיט א ריי ניעו אויפטוען און דערגרייכונגגען אויף פארשידענע געיביטן פון אונדווער טעטיקיט.

דער בארכיטס-פעריאד — פון מערץ 1976 — איז געווען א יאר פון פארשטיינטער קולטור-אקטווייטען. דער דוד הערמאָן-טאַטער האט זיך פארמאָסטן אויף א גרויסן אויפטו מיטן אַראָפֿערונגגען דעם באָקאנטן רעדשייד-סער און קינסטלאָר יעקב דאטבוים פון ואָרשע. די דזוייקע געוואָגטע אונ-טערנּעמוֹג, דורךעפֿירט צוזאמען מיט דעם "קדימה"-קאָמִיטְעַט, איז אַדריך מיט גרויס דערפֿאָלָג.

אויסלענדישע געסט

יעקב דאטבוים, וועלכער איז א גרויסער טעטאראל, איז אויך א גוטער לעקטאָר און אַרגֿינּעלוּר מאַלעַר. איז משך פון זיין 5-הָדֵשִׁים-דיין אויפֿהאלט אַין מעלבוּרַן האט ער געגעבן דריי ואָרטֿ-קָאנְגּוּרַטְן, דריי רעדשייד-סער אַיגַּעַת אַ גְּרוּסַע בְּילְדָּעַר-אַוְיסְטָעַלְוָגְן אַין "קדימה". פִּיל בְּילְדָּעַר זענּוֹן פְּאַקְּרִיבַּת גְּנוּאָרֶן, אַיריך די "קדימה" אַין באָרִיכְעַרְט גְּנוּאָרֶן מיט אַ בְּילְדָּעַר-סְעַרְעַע — "מאָסְקָעַס פון יידישן טָאַטְעַר".

דאטבוים האט אלַּין באָאַרְבָּעַט שלום-עליכם ראמאן "סְעַנְדָּעַר בְּלַאַנְקָן אַין גְּזִינְדָּל" אַין גַּעַשְׁטָעַלְטַס מיטן דוד הערמאָן-טאַטער אַונְטְּרַעְן נְאַמְּעַן "די יּוֹרְשִׁים". די אויפֿרִוְנְג האט זיעַר שְׂטָאַרְק אַיסְגָּוּנוּמָן בַּיְּ דִי הַגָּעַטְעַר-בָּאוּכָּר אַין אַיז גַּעַשְׁפִּילְט גְּנוּאָרֶן צָעַן מַלְאַן מעלבוּרַן. אויף דער אַינְגָּלְדוֹגָן פָּוּן סִידְגָּעַיְר יִידִישָׁן פָּאַלְקָס-צָעַנְטָר אַין דער טָאַטְעַר-אַנְסָמְבָּל גְּנוּאָרֶן קִין סִידְגָּעַי אַין אויך דָּארְט גַּעַשְׁפִּילְט פָּאָר דעם דָּארְטִיקָן יִידִישָׁן וּלְוָם.

לייט דער טָרָאַדְיִיצָּעַ פָּוּן די פָּאַרְגָּאַגְּגָעָנָּעַ אַירְן האט די "קדימה" אויך אַין דעם באָרִיכְטִיאָר גַּעהָאַט אַ גַּאֲסְטִילְעַלְטָאַר אַין דער פָּעָרְזָאָן פָּוּן פְּרָאָפָּ. עֲזַרְיָאָל נַאֲקָס פָּוּן נְוּ-אַירְאָקָּה, וועלכער האט דָּא גַּעַוְוִילְט אַיבָּעָר זַעַקָּס וְאַכְּנָן אַין דער צִיְּט גַּעהָאַלְטָן 11 לְעַקְצִיעָס אויף פָּאַרְשִׁידְעַנְעַן קּוֹלְטוֹרְגּוּעַלְשָׁאַפְּטָלְעַכָּבָן אַין לִיטְעָרָאַרְיִישָׁ טָמְעָס (אַינְגְּלִיהִיטָן — אַין דער רְשִׁימָה פָּוּן אַונְטְּרַעְנְגָעָנָעָן).

פְּרָאָפָּ. נַאֲקָס אַין אויך אַרְוִוְגָּעַטְרָעָט אַין אַ רְיִי יִדְיִישָׁ אַינְסְטִיטּוּצִיעָס: וּוְיצָאַרְגָּאַנְיָזְצִיעָס, די "וּוְיִי", סְטוּדְעַנְטַן-גְּרוֹפָן, אַין דער י. ל. פְּרָזִ-שְׁוֹל אַין אויך אַינְ יִידִישָׁן רָאַדְיִיאָ-פְּרָאַנְגָּרָם.

אַ גְּרוּסַן רְוַשְׁמַה האט גַּעַמְאַכְּט זַיִן אַרְוִוְסְטְּרִיט אַין וַיְקְטָאַרְיִיד "בָּאַדְד אַפְּ דָּעְפִּיטְוִיטִס" — דעם דָּאַט פָּוּן יִדְיִישָׁ פָּאַרְשְׁטִיעָרָס, וְאָס אַיז גַּעַוְוִינְלָעַד פָּאַסְיוּ-גַּעַגְּאַטְיוֹ אַיְנְגַּעַשְׁטָעַלְט לְגַבְּיִ יִדְיִישָׁ אַין יִדְיִישָׁ קּוֹלְטוֹרְ-טָעַטְיקִיטִי. פְּרָאָפָּ. נַאֲקָס האט אַין זַיִן קוּרְצָן אַרְוִוְסְטְּרִיט באָוֹזָן אַנְצְרוּעָגָן די האַלְבָּ אַסְיִמְלִירְטָעָ יִדְן צָו רַעַסְפְּעַקְטִירָן אַין שָׁאַצְן די יִדְיִישָׁ שְׁפָרָאָד אַין קּוֹלְטוֹרָ.

מערץ 1977

צוליב די הויכע פאסטן-קאסטן וועלן קובלות פאר מיטגלאיד-אַפְּצָאָל
ニシテ アロイセゲעשיקט ווערטן

יְהוּ שָׁר קַולְטוֹרִיךְ עַנְמָעֵד
אָנוֹ נָצִירָנָאָלָע בִּבְלָאָטָעָק „קְרִימָה“
אַין מַעֲלוֹבָן

אפריל און מאן 1976

מר. ש. גאלדשטיין — פרעוזידענט.

מר. ס. בורשטיין — געווועזענער פרעוזידענט.

מר. י. ארבעך — וויצע-פרעוזידענט.

מר. י. מ. ליעזין — וויצע-פרעוזידענט.

מר. פ. קרייסטאל — ערוץ-אסירער.

מרס. ה. רוזענבוים — געהילפ פון ערן-קאסירער.

מר. פ. רינגעלבלוּם — ערוץ-סערעטאר אוון פאראיזער פון דער רדייאָקָאמִיסִיע

מר. י. שער — פָּאַרְזִיצָעֶר פֿוֹן דֵּעֶר קָוְלְטוֹר-קָאַמִּיסִיעַ.

מר. מ. איזענבוֹד — פֿאַרְזִיכָּעֶר פֿוֹן רַעֲדָקְצִיעַ-קָלְלָעִיגַּע
וּ. וּ. יַאֲבָלָאנְסְקִי — פֿאַרְזִיכָּעֶר פֿוֹן דָּעַר בִּיבְּלַיאָטְעַק-קָמִיסִיע

מרס. ר. לְעֹנוּיטָא
מרס. ה. בַּאֲכְרָאָד

פרק ח' בראון

ג'רמן. ר. בוט

נירם. ל. גאטלייב

נער. צ. באָרענשטיין וואַלְסָקִי מֶר. ש.

מר. מ. רצビינאָווײַטש

אַרְנוֹן אֶתְנָאָטָה: מר. י. אַקְנָא, לִלְבָּן; מר. ש. וּוֹאַלְסָקִי, לִלְבָּב;

צערצטארן: מרם. פ. ווילענסקי (בין אפריל 1976).

מרם. ל. גאטלייב-פיטערם (ביז يولי 1976).

מרס. י. ווארשאוסקי (פון אוגוסט 1976)

פָּאָרוֹוְאַלְטָעֵר — ש. טִיגֶעָל

ביבליאטקאָר — מֶרְ. יַ. קַעֲסָלָעָר

וַיְדִישָׁעֶר קּוֹלְטוֹר - צָעַנְטָעֶר אוֹז נַאֲצִיאָן אַלְעַ בִּיפְלוֹיאָטָעֶם „קְדִימָה“

געג'ינגדעט דעם 26-טַן דעכּעטמבער, 1911.

9 גַּאֲרְדָּאָן סְטְרִיטָם, עַלְסְטָעַרְנוּוֵיכּ
7 סְעַלְוָוִוָּן סְטְרִיטָם, עַלְסְטָעַרְנוּוֵיכּ

65-טָעֶר טַעַטְיקִיּוֹת-בָּאָרִיכְתָּ

פָּאָרָן יָאָר 1976

אוֹן

קָאַסְעָד-בָּאָרִיכְתָּ

פָּאָר דָּעַר צִיּוֹת

פָּוּן וְ-טַן סְעַפְטָעַטְמַבְּעָר 1975 בֵּין 31-טַן אַוְינְגּוּסְטָ 1976